

FRAFALDSANALYSE SOCIAL- OG SUNDHEDSASSI- STENTUDDANNELSEN I REGION NORDJYLLAND

**Analyserapport
December 2021**

INDHOLD

1.	Indledning og resumé	1
1.1	Resumé	2
1.2	Datagrundlag	3
1.3	Læsevejledning	4
2.	Det overordnede frafaldsbillede	5
2.1	Elevfrafaldets omfang, udvikling og variation mellem skoler og praktikkommuner	5
2.2	Tidspunkt for frafald	7
3.	Elevernes baggrund og forudsætninger	11
3.1	Elevernes sociale forhold og livsvilkår	11
3.2	Elevernes alder	13
3.3	Elevernes merit	14
3.4	Tosprogede elever	16
3.5	Elevernes distance til uddannelsesstedet	16
4.	Uddannelsens indhold, struktur og faglige niveau	19
4.1	Frafald i overgangen fra grundforløb til hovedforløb	19
4.2	Frafald under skoleforløb	20
4.3	Frafald under praktikforløb	21
4.4	Sammenhæng mellem skole- og praktikforløb	24
5.	Fastholdende faktorer og indsatser på uddannelserne	26
5.1	Velkendte og udbredte støtteindsatser	26
5.2	Lokale støtteindsatser	30
6.	Centrale opmærksomhedspunkter og anbefalinger	34
Bilag 1: Metodebilag		37
Bilag 2: Distancekort		42

1. INDLEDNING OG RESUMÉ

Gennem en årrække har det været en stor udfordring at rekruttere og fastholde kvalificerede medarbejdere til social- og sundhedsområdet. På samme måde har social- og sundhedsuddannelserne oplevet faldende søgning til uddannelserne og et stigende frafald blandt eleverne. Disse udfordringer fylder til stadighed meget på social- og sundhedsuddannelserne i Region Nordjylland. Derfor har Regionsrådet i Region Nordjylland i 2021 øremærket to mio. kr. af Uddannelsespuljen til at lave en strategisk indsats, som skal nedbringe frafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelserne i regionen. Som en del af dette projekt har Rambøll Management Consulting (Rambøll) i efteråret 2021 gennemført en frafaldsanalyse på de to social- og sundhedsskoler i regionen, SOSU Nord og SOSU STV. Denne rapport præsenterer de væsentligste resultater fra analysen og identificerer en række opmærksomhedspunkter og anbefalinger til at mindske frafaldet på uddannelserne.

Baggrund

SOSU Nord og SOSU STV har længe haft fokus på at afdække og håndtere det høje frafald på social- og sundhedsuddannelserne og har løbende udviklet og afprøvet en række initiativer, der har haft til formål at styrke fastholdelsen af eleverne på uddannelserne. Som led i regionens samlede fokus på frafaldsproblematikken har de to SOSU-skoler modtaget en bevilling fra Regionsrådet på to mio. kr. til at gennemføre en strategisk indsats, med det formål at nedbringe frafaldet på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Denne indsats gennemføres inden for rammen af projektet *Regionalt samarbejde om øget gennemførelse i social- og sundhedsassistentuddannelsen*.

En central udfordring for at nedbringe frafaldet både på landsplan og lokalt på de to SOSU-skoler er manglende viden om frafaldsproblematikken, herunder viden om, hvad der skaber frafaldsproblematikkerne, og hvordan de kan forebygges. For at sikre et solidt vidensgrundlag for tilrettelæggelsen af projektets initiativer har Rambøll på opdrag fra SOSU Nord og SOSU STV gennemført en kvantitativ og kvalitativ frafaldsanalyse med henblik på at skabe en videnbaseret tilgang til arbejdet med frafald på SOSU-assistentuddannelsen.

Formål

Nærværende frafaldsanalyse indgår som et indledende element i det samlede projekt og skal udgøre et velfunderet afsæt for den videre gennemførelse af projektet og de konkrete initiativer, som skal udvikles og gennemføres inden for projektets rammer. Det konkrete formål med frafaldsanalysen er:

- At give en mere nuanceret forståelse af bagvedliggende årsager til og faktorer med betydning for frafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelsen.
- At danne vidensgrundlag for udvikling og gennemførelse af nye indsatser på området.

De nye indsatser skal søge at mindske frafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelsen, øge sammenhængen mellem skole og praktik for eleven, samt styrke undervisernes og praktikvejledernes kompetencer og give fælles begreber i læringsrummet.

Samlet set skal projektet bidrage til, at flere elever gennemfører social- og sundhedsassistentuddannelsen, et øget samarbejde mellem skole og praktikvirksomheder og et fælles kompetenceløft til undervisere og praktikvejledere.

1.1 Resumé

Rambøll Management Consulting (Rambøll) har gennemført en analyse af elevfrafaldet på social- og sundhedsassistentuddannelsen på SOSU Nord og SOSU STV¹.

Elevfrafaldsanalysen indgår som en del af det regionale projekt *Regionalt samarbejde om øget gennemførelse i social- og sundhedsassistentuddannelsen*, der er finansieret af en bevilling i Regionsrådet i Region Nord, og som har til formål at gennemføre en strategisk indsats, der skal bidrage til at nedbringe frafaldet på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen.

Frafaldanalysen er gennemført som en kombination af kvantitative analyser af lokale elev- og frafaldsdata og kvalitative data fra interviews med både nuværende og frafaldne elever, undervisere og ledere på skolerne, samt kommunale og regionale praktikvejledere og uddannelseskonsulenter. Analysen er gennemført i perioden fra september til december 2021.

Dette resumé sammenfatter analysens hovedresultater og de væsentligste fremadrettede opmærksomhedspunkter og anbefalinger.

Det samlede elevfrafald fra uddannelsen er højt og stigende

Analysen viser, at det gennemsnitlige regionale frafald på hovedforløbet i perioden fra 2018 til 2020 er på 37 pct. Analysen viser også, at frafaldet har været stigende i denne periode – fra 31 pct. i foråret 2018 til 42 pct. i foråret 2020. De gennemsnitlige tal dækker dog over lokale forskelle mellem skolernes afdelinger både i niveau og udviklingstendenser. Ydermere viser analysen, at frafaldet i overgangen fra grundforløb til hovedforløb er 12 pct., men en del af dette frafald (7 pct.) relaterer sig til elever, der frem for at fortsætte på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen skifter og starter på social- og sundhedshjælperuddannelsen.

Der er væsentlige kommunale forskelle i elevfrafaldet

Analysen viser, at der er en væsentlig variation i frafaldet på tværs af kommunerne i regionen. Spændet mellem den henholdsvis højeste (44 pct.) og laveste frafaldsprocent (27 pct.) er således på 17 procentpoint, svarende til, at frafaldet er mere end 50 pct. højere i kommunen med det højeste frafald, sammenlignet med kommunen med det laveste frafald.

Det primære frafald fra uddannelserne sker i relation til elevernes praktikforløb og i særlig grad ifm. den første praktik

Samlet viser elevfrafaldsanalysen, at størstedelen (ca. 2/3-dele) af elevfrafaldet på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen finder sted, mens eleverne er i praktik. Ydermere viser analysen, at frafaldet i høj grad knytter sig til elevernes første praktikforløb. Analysen peger på, at mange elever oplever et stort praksis- og ansvarschok, når de starter i den første praktik, og at dette ofte fører til, at de stopper på uddannelsen under den første praktik. Analysen viser, at nogle elever, når de starter, ikke har et reelt billede af, hvad uddannelsen og jobbet indebærer og kræver af dem. Mange elever føler sig ikke forberedte på, hvad der venter dem i praktikken, og mange oplever heller ikke, at praktikstederne i tilstrækkelig grad sikrer en god introduktion og vejledning indledningsvist i praktikken, så eleverne kommer godt fra start.

Frafald fra skoleforløb sker i særlig grad fra de skoleperioder, som bl.a. omhandler farmakologi og naturfag

Overordnet viser analysen, at ca. 1/3-del af frafaldet sker under elevernes skoleforløb, og at en væsentlig forklaring på dette frafald er, at mange elever er udfordrede af det faglige niveau og indhold i fagene farmakologi og naturfag. Analysen peger på, at disse fag i særlig grad er udfordrende for de elever, der ved uddannelsens start har et lavt fagligt niveau. Analysen peger også på,

¹ I denne undersøgelse er det kun Thistedafdelingen, der indgår fra SOSU STV.

at farmakologi og naturfag ikke er en del af elevernes faglige motivation for at søge assistentuddannelsen, og at det kan være vanskeligt for eleverne at koble den mere teoretiske viden i fagene med den konkrete praksis.

Manglende sammenhæng mellem skole og praktik

Et centralt fund i analysen er, at eleverne oplever deres uddannelsesforløb som meget opdelt mellem skole- og praktikforløb. De oplever overgangene som abrupte og efterspørger bedre og mere strukturerede overgange, så skole- og praktikforløb ikke i så høj grad fremstår som to parallelle spor i deres uddannelse. Samtidig efterspørger de generelt en bedre kobling mellem indholdet i undervisningen på skolen og de opgaver, de løser under deres praktikforløb.

Elevernes sociale forhold, livsvilkår og alder har væsentlig betydning for elevernes frafald

Generelt identificerer analysen elevernes psykiske og/eller sociale udfordringer som væsentlige bagvedliggende årsager til elevernes frafald. Analysen viser ydermere, at det særligt er de yngre elever under 25 år, der frafalder, men også at frafaldet falder i takt med, elevernes alder stiger.

Analysen viser ydermere, at de tosprogede elever er særligt udfordrede, fordi en del af dem ikke har tilstrækkelige sproglige færdigheder og kulturforståelse til at kunne begå sig på uddannelsen og særligt i praktikken.

Frafaldet blandt elever, der tildeles merit på baggrund af relevant erhvervserfaring eller uddannelse, er lavere end blandt de øvrige elever

Analysens kvantitative del viser, at elever, der tildeles merit, er signifikant mindre tilbøjelige til at frafalde, end elever, der ikke har fået tildelt merit. Samlet set er det 29 pct. af eleverne, der modtager merit, der frafalder deres uddannelsen, mens det tilsvarende tal for elever, der ikke er tildelt merit, er 46 pct. Mens elevernes alder som nævnt har en betydning for frafaldet, viser analysen også, at merit har en selvstændig betydning, idet elever med merit er mindre tilbøjelige til at frafalde på tværs af alle aldersgrupper.

Støtteordninger som Specialpædagogisk støtte (SPS) opleves som velfungerende og forebygger frafald, men ordningen fungerer primært i skoleperioderne og afhjælper ikke alle elevers støttebehov

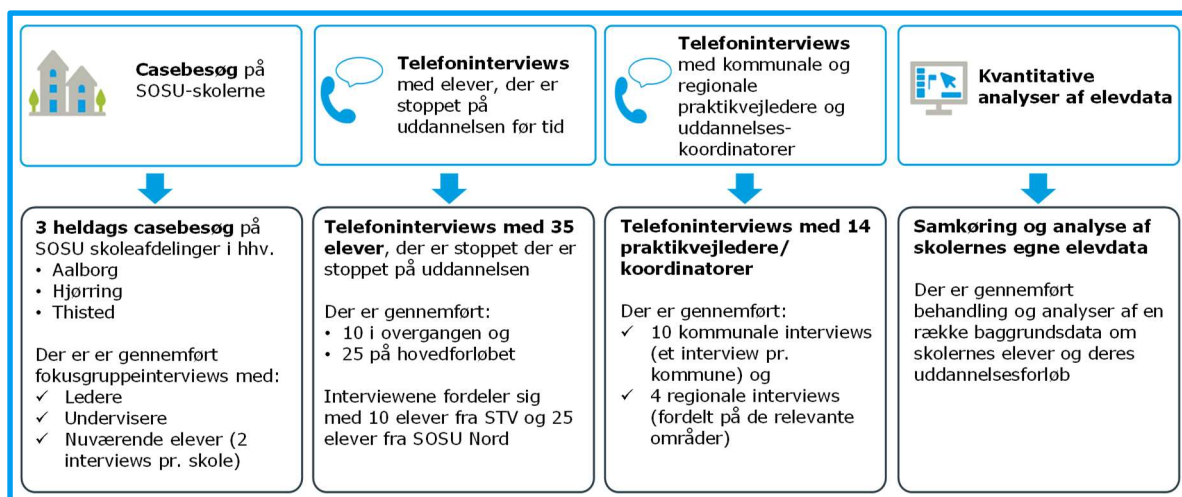
Analysen af eksisterende støtteindsatser på skolerne peger på, at særligt den Specialpædagogiske støtte (SPS) opleves som meningsfuld og virkningsfuld blandt elever, der er berettiget til at modtage dette. SPS virker frafaldsforebyggende, idet gruppen af elever, som modtager SPS, ofte er afhængige af den tildelte støtte for at kunne gennemføre deres uddannelsesforløb.

Analysen peger dog også på, at nogle elevgrupper (fx tosprogede elever) har et støttebehov, som ikke umiddelbart adresseres af de etablerede støtteordninger, herunder SPS. Analysen identificerer således et behov for at sikre mere fleksibilitet i støtteordningerne, da der er nogle elevgrupper (fx de tosprogede eller psykisk udfordrede elever uden en diagnose), som kunne profitere af ekstra støtte, men som ikke er berettiget til at modtage SPS efter de gældende regler, og som kun i meget begrænset omfang kan modtage alternative støtteordninger rettet mod deres udfordringer.

1.2 Datagrundlag

Analysen er gennemført ved brug af et mixed methods-analysedesign, der kombinerer en overordnet kvantitativ kortlægning af det samlede frafaldsbillede på baggrund af de tilgængelige elevdata fra skolerne, samt en mere dybdegående kvalitativ analyse af frafaldsårsager og betydende faktorer for elevfracfaldet. Et overblik over datagrundlaget findes i figuren nedenfor.

Boks 1-1: Væsentligste datakilder i analysen

Frafaldsanalysen er gennemført i perioden fra september til december 2021. En mere udførlig redegørelse for analysens design, de anvendte datakilder og -indsamlingsmetoder er beskrevet i bilag 1.

1.3 Læsevejledning

Denne rapport præsenterer de væsentligste resultater fra den gennemførte frafaldsanalyse. Rapporten indeholder foruden dette indledende kapitel følgende kapitler:

Kapitel 2 præsenterer den beskrivende analyse af det overordnede frafaldsbillede, som det ser ud med afsæt i de kvantitative analyser på baggrund af skolernes frafalds- og elevdata.

Kapitel 3 beskriver nærmere elevernes baggrundskaraktistika og analyserer deres betydning for elevfrafaldet.

Kapitel 4 indeholder en analyse af den potentielle betydning, som uddannelsens indhold, struktur og faglige niveau har for elevfrafaldet.

Kapitel 5 afdækker og analyserer en række af de virkningsfulde initiativer og tiltag, som skoler og praktiksteder i Region Nord har igangsat for at styrke fastholdelsen af elever på uddannelsen.

Det afsluttende **kapitel 6** præsenterer de centrale opmærksomhedspunkter og anbefalinger, som kan formuleres med afsæt i analysens resultater.

Bilagsmaterialet omfatter en redegørelse for metode og datagrundlag (bilag 1), samt kortmateriale, der viser transportvejene mellem elevernes bopæl og deres skole for de elever der indgår i analysens samlede datagrundlag (bilag 2).

2. DET OVERORDNEDE FRAFALDSBILLEDE

I dette kapitel præsenteres det overordnede frafaldsbillede for social- og sundhedsassistentuddannelsen i Region Nord. Kapitlet redegør bl.a. for det samlede frafald, udviklingen i det, geografiske og skolemæssige forskelle, samt præsenterer det overordnede billede af, hvornår i deres uddannelsesforløb eleverne frafalder, samt hvad de angivne årsager til frafaldet er. Kapitlet baserer sig primært på analyser af de kvantitative elevdata. Kapitlet optegner således det overordnede billede af frafaldsproblematikken, som analyseres og beskrives yderligere i de efterfølgende kapitler.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Det gennemsnitlige frafald i Region Nord ligger på 37 pct. for perioden 2018-2020.
- Det samlede frafald for de to skoler er steget med 10 procentpoint i denne periode.
- Der er en vis variation i frafaldet på tværs af skoler og afdelinger.
- Der er større variation i frafaldet på tværs af kommuner.
- Det største frafald sker i forbindelse med praktikkerne, og næsten halvdelen af frafaldet er forbundet med den første praktik.
- Der er kun mindre lokale forskelle i frafaldstidspunkter på tværs af skolerne.
- Billedet af de registrerede frafaldsårsager er præget af stor diversitet.

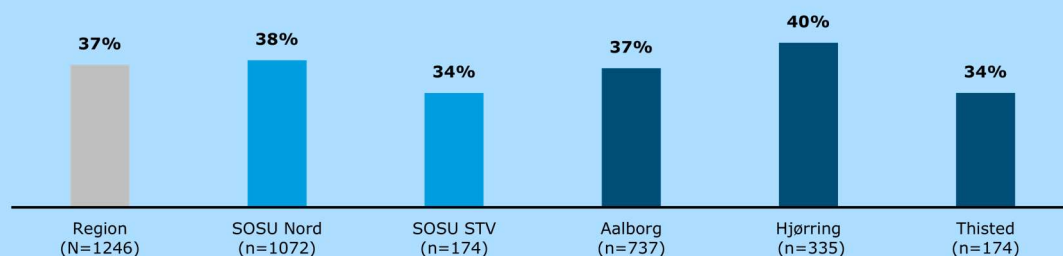
2.1 Elevfrafaldets omfang, udvikling og variation mellem skoler og praktikkommuner

De kvantitative analyser af elevdata viser, at det gennemsnitlige frafald i Region Nord ligger på 37 pct. for perioden 2018-2020 (se figur 2-1). Analyserne viser endvidere en vis variation i frafaldet mellem de enkelte skoleafdelinger i regionen. Det gennemsnitlige frafald for perioden er således lidt lavere blandt elever på SOSU STV's afdeling i Thisted end på de to afdelinger i SOSU Nord.

Det gennemsnitlige elevfrafald i perioden fra 2018-2020 ligger på 37 pct. på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelserne i Region Nordjylland

Analysen viser, at der er et gennemsnitligt frafald på 37 pct. blandt elever på hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelserne i Region Nordjylland i perioden fra 2018-2020. Frafaldet er en smule mindre på SOSU-STV end SOSU Nord med samlet 34 pct. af eleverne, der frafalder i løbet af hovedforløbet (blå søjler). Modsat er frafaldet lidt højere på afdelingen i Hjørring end i Aalborg og Thisted (mørkeblå søjler).

Figur 2-1: Samlet frafald fordelt på region, skoler og lokationer

Figurnote: Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020.

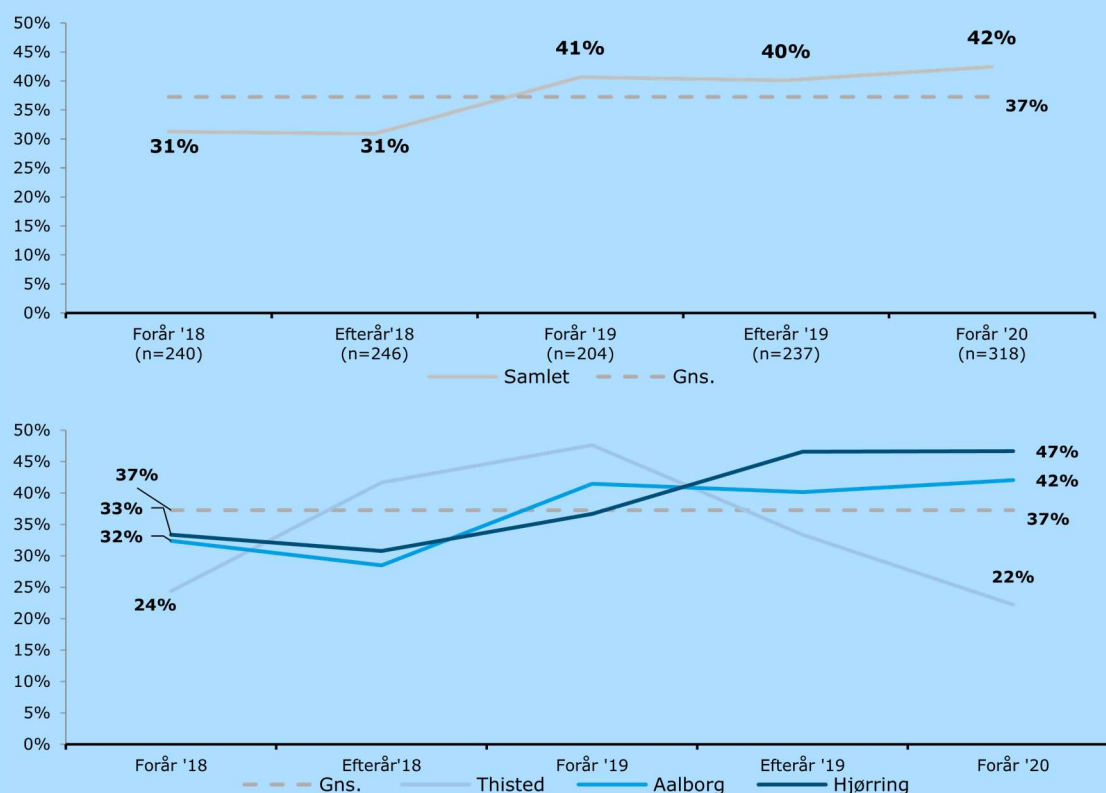
Analysen af elevfrafaldets udvikling over tid viser imidlertid en stigende tendens i perioden fra 2018-2020 (se figur 2-2). Analysen af udviklingen viser, at det samlede frafald i regionen er steget med 10 procentpoint i perioden, idet frafaldet er steget fra 32 pct. for forårsårgangen 2018 til et frafald på 42 pct. for forårsårgangen 2020. Samtidig viser analysen, at den generelle tendens dækker over en vis variation i udviklingen af frafaldet på tværs af skolernes afdelinger. Mens udviklingen på SOSU Nords afdelinger generelt har været stigende i perioden, har udviklingen for SOSU STV's afdeling i Thisted været anderledes med et kraftigt fald i perioden fra 2018-19 efterfulgt af et tilsvarende fald fra 2019-20.

Elevfrafaldet har været stigende gennem de seneste år på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen i Region Nordjylland

Den øverste figur nedenfor viser, at det samlede frafald er steget fra 31 pct. til 42 pct. i perioden. Den nederste figur viser, at der er variation i udviklingen i frafaldet mellem elever på SOSU STV og SOSU Nord. Frafaldet ved SOSU STV toppede i foråret 2019 og har i de to sidste perioder ligget på hhv. 33 pct. og 22 pct.

Figur 2-2: Udvikling i samlet andel frafaldne elever over tid (nederst opdelt på lokationer)

Figurnote: Det samlede antal elever i begge figurer er n=1.245. Antallet af observationer for nederste figur for hver lokation varierer for hver årgang. For Thisted er der følgende antal elever i hver årgang (n): Forår18=41, Efterår18=36, Forår19=21, Efterår19=57 og Forår20=18. For Aalborg er der følgende antal elever i hver årgang (N): Forår18=139, Efterår18=158, Forår19=123, Efterår19=122 og Forår20=195. For Hjørring er der følgende antal elever i hver årgang (N): Forår18=60, Efterår18=52, Forår19=60, Efterår19=58 og Forår20=105. Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på SOSU-assistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. Tidsangivelserne indikerer, hvornår eleverne er opstartet i uddannelsen ud fra elevernes holdtilknytning. Bemærk, at elever startet i 'Forår 2020' endnu ikke alle har afsluttet uddannelsen. Derfor kan andelen af frafaldet blive højere ved en senere opgørelse.

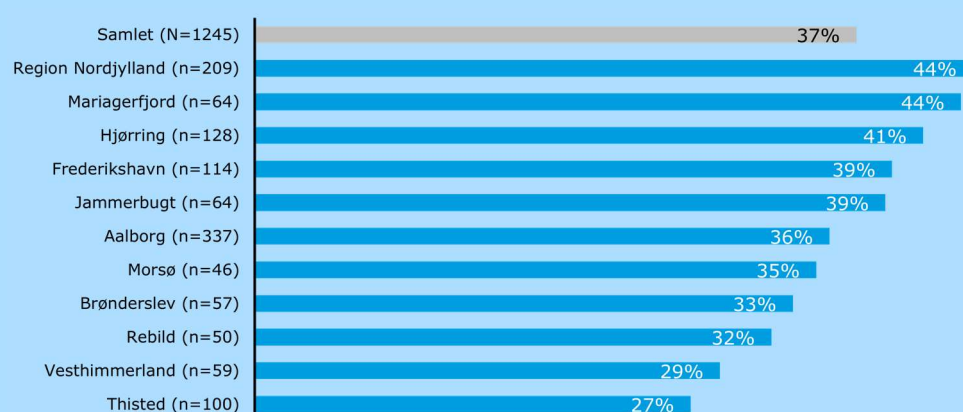
Fokuserer man på, hvordan elevfrafaldet fordeler sig på tværs af elevernes praktikkommuner, tegner der sig et billede præget af en større variation. Opgøres frafaldet efter elevernes praktikkommune, ser vi således en relativt stor variation i frafaldet blandt eleverne (se figuren herunder), hvor spændet mellem kommunerne med hhv. den højeste og laveste frafaldsprocent er på 16 procentpoint, svarende til, at frafaldet er mere end 50 pct. højere i kommunen med den højeste frafald, sammenlignet med kommunen med det laveste frafald.

Elevfrafaldet varierer betydeligt på tværs af praktikkommuner

Elevfrafaldet på hovedforløbet går fra 27-29 pct. blandt elever ansat i Vesthimmerlands og Thisted Kommune til 41 og 44 pct. af eleverne ansat i Mariagerfjord og Hjørring Kommune samt i Region Nordjylland. Det betyder, at Mariagerfjord Kommune sammen med Region Nordjylland har et frafald, der er 63 pct. højere end Thisted Kommune med det laveste niveau (det er en forskel på 17 procentpoint).

Figur 2-3: Frafald fordelt på arbejdsgiver

Figurnote: Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på SOSU-assistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. Elever der har Læsø som arbejdsgiver, er ikke medtaget af hensyn til datadiskretion. Region Nordjylland optræder i oversigten som 'praktikkommune', da eleverne frem til foråret 2020 kunne være ansat i Regionens under deres uddannelse.

2.2 Tidspunkt for frafald

Elevfrafaldsanalysen fokuserer både på det frafald, som finder sted i overgangen mellem uddannelsens grundforløb og det efterfølgende hovedforløb, samt det frafald, der sker, mens eleverne er på hovedforløbet.

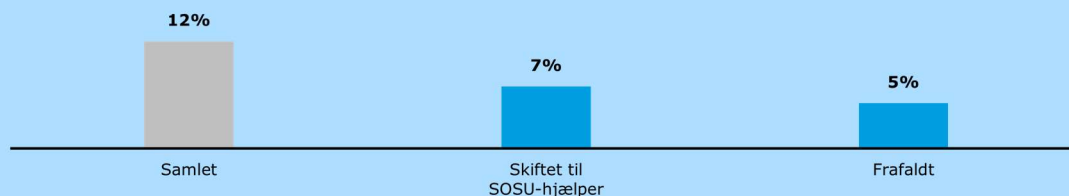
Analysen af elevfrafaldet i overgangen fra grundforløb til hovedforløb viser, at 12 pct. af de elever, der afslutter et grundforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen, ikke efterfølgende starter på hovedforløbet på uddannelsen (jf. figur 2-4). Det er dog værd at bemærke, at størstedelen af denne gruppe (7 pct.) skifter til social- og sundhedshjælperuddannelsen, mens det blot er 5 pct., som helt frafalder social- og sundhedsuddannelserne i forbindelse med overgangen. På tilsvarende vis viser de bagvedliggende analyser, at 3 pct. af de elever, der starter på grundforløbet som social- og sundhedshjælper elever og gennemfører forløbet, efterfølgende starter på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen.

12 pct. af de elever, der afslutter et grundforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen, starter ikke efterfølgende på hovedforløbet på uddannelsen

Figuren viser, at 12 pct. af de elever, der gennemfører grundforløbet på assistentuddannelsen, frafalder i overgangen til hovedforløbet, men at de 7 pct. i stedet starter på hovedforløbet på hjælperuddannelsen.

Figur 2-4: Andel elever, der frafalder i overgangen fra grundforløb til hovedforløb

Figurnote: N=1099. Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt grundforløb 2 på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. Kun elever, der har afsluttet grundforløbet, er medtaget i analysen.

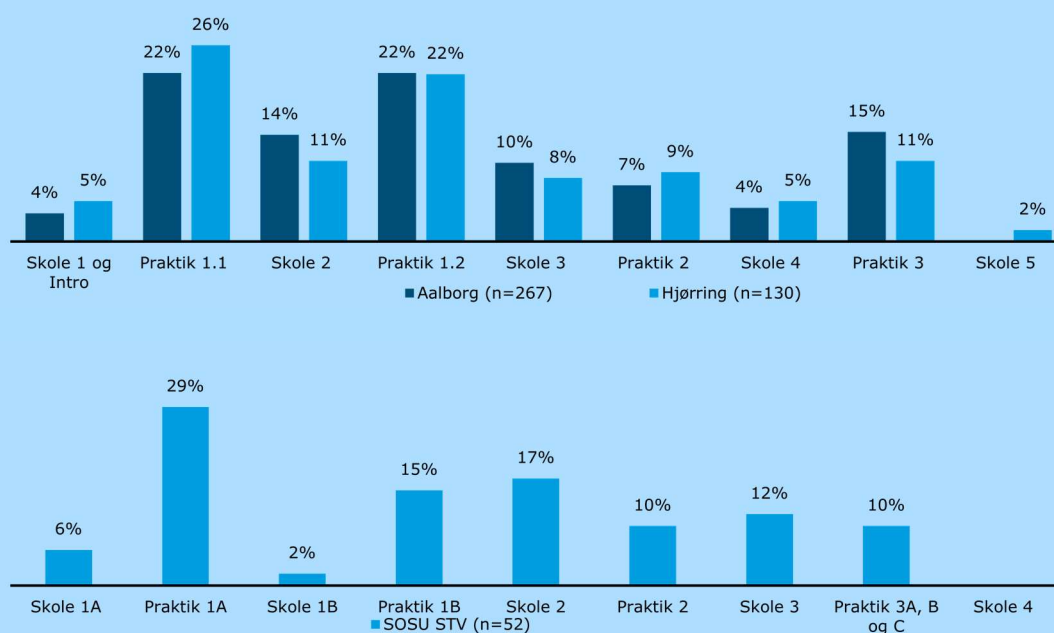
Analysen af frafaldet på hovedforløbet viser, at det største frafald sker i forbindelse med praktikkerne og næsten halvdelen i forbindelse med første praktik. Figur 2-5 viser elevfrafaldet fordelt på de enkelte skole- og praktikforløb i løbet af det samlede uddannelsesforløb. Analysen viser her, at det primære frafald fra uddannelserne sker, når eleverne er i praktikken, idet ca. 2/3-dele af frafaldet sker i relation til praktikken og i særlig grad i forbindelse med praktik 1. Den resterende 1/3-del af frafaldet sker, mens eleverne er på skolen, og her er det særligt i forbindelse med skoleperiode 2 og 3, at frafaldet er relativt højt med frafaldsprocenter på hhv. 13 og 10 pct. Det skal i denne forbindelse nævnes, at de bagvedliggende analyser viser, at der kun er mindre lokale forskelle i frafaldstidspunkter på tværs af skolerne.

Det største frafald sker i forbindelse med praktikkerne og oftest i praktik 1

Nedenstående figur viser, at ca. 2/3-dele af elevfrafaldet knytter sig til praktikperioderne, og at det særligt er i forbindelse med de første praktikker. Knap halvdelen (44-48 pct.) af elevfrafaldet knytter sig således til den første praktik (som dog på begge skoler er opdelt i to). Det øvrige frafald fordeler sig over både skole og praktikforløb. I relation til skoleforløbene er det primært på 2. og 3. skoleforløb, at eleverne falder fra.

Figur 2-5: Frafald fordelt på skole- og praktikforløb (øverst, SOSU Nord-lokationer, og nederst, SOSU STV)

Figurnote: Der er samlet 15 frafaldne elever udeladt, fordi de enten ikke har en afgangsdato, eller at datoen ikke er valid, fx ligger den efter afslutning af deres uddannelsesplan. Frafaldne elever er identificeret i gruppen af elever, der er påbegyndt hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. Frafaldstidspunktet er identificeret ved at sammenholde elevernes frafaldsdato med deres respektive uddannelsesplaner.

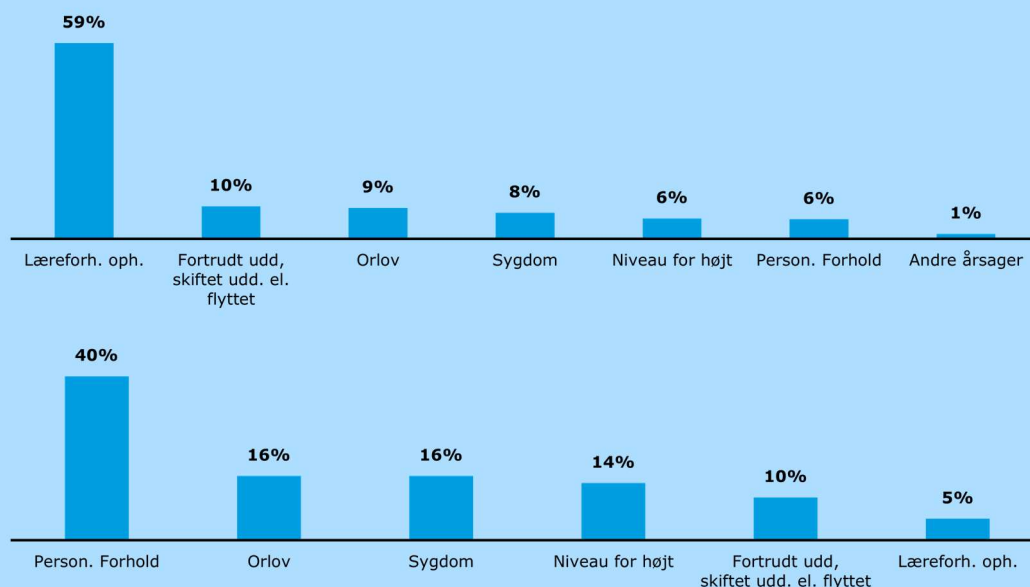
Når en elev stopper på sin uddannelse før tid, registrerer skolen en frafaldsårsag. De registrerede frafaldsårsager er imidlertid præget af stor diversitet og tegner ikke et klart billede af frafaldsårsagerne. Resultaterne indikerer, at den nuværende registreringspraksis ikke er konsistent, hvilket gør det vanskeligt at udlede klare tendenser af det samlede datamateriale. Således registreres over halvdelen af elevfrafaldet under kategorien 'Læreforhold ophørt', på SOSU Nord, en kategori som reelt ikke siger noget om den bagvedliggende årsag til frafaldet. På SOSU STV er det særligt 'Personlige forhold', som optræder som den mest registrerede frafaldsårsag. Blandt de øvrige registrerede frafaldsårsager tegner orlov, samt fortrudt/skiftet uddannelse sig hver især frafaldsregistreringerne.

Stor diversitet i frafaldsårsagerne blandt de frafaldne elever

Nedenstående figurer viser, at de frafaldne elever har mange forskellige årsager til frafald. Figurerne viser også stor variation mellem SOSU Nord og SOSU STV.

Figur 2-6: Frafald fordelt efter elevernes frafaldsårsag (øverst SOSU Nord og nederst SOSU STV)

Figurnote: SOSU Nord N=406 frafaldne elever og SOSU STV N: 58 frafaldne elever. Elever, der er frafaldet, er identificeret i gruppen af elever, der er påbegyndt hovedforløb på SOSU-assistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. "Andre årsager" indeholder fx 'Ej bestået' og 'Ikke-uddannelsesparat'.

Mens de kvantitative analyser af frafaldsproblematikken altså kan fortælle meget om, *hvor mange*, *hvornår* og *hvor* eleverne frafalder deres uddannelse, er de i langt mindre grad i stand til at belyse, *hvorfor* de frafalder. De kan med andre ord kun sige ganske lidt om de bagvedliggende årsager til frafaldet. Disse årsager vil derfor blive afdækket og beskrevet nærmere med afsæt i analysens kvalitative data i de kommende kapitler, som netop afdækker og analyserer disse forhold til bunds.

3. ELEVERNES BAGGRUND OG FORUDSÆTNINGER

Dette kapitel fokuserer på forskellige faktorer, som kan have betydning for frafald, herunder særligt faktorer, som knytter sig til elevernes baggrundskarakteristika og forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. Disse faktorer omfatter bl.a. elevernes sociale forhold og livsvilkår, deres alder, om de er tosprogede, om de har modtaget merit samt afstanden fra deres bopæl til uddannelsesstedet. Kapitlet baserer sig på skolernes administrative data og interviews foretaget med relevante aktører på området.

De samlede hovedpointer fra dette kapitel fremgår af boksen nedenfor og vil efterfølgende udfoldes.

KAPITLET'S HOVEDPUNKTER

- Analysen viser, at elevernes sociale forhold og livsvilkår har væsentlig betydning for, om de frafalder. Elevernes psykiske og/eller sociale udfordringer er i høj grad årsager til frafald.
- Det er særligt de yngre elever under 25 år, der frafalder.
- Analysen viser, at tosprogede elever er udfordrede i forhold til sproglige færdigheder og kulturforståelse, hvilket kan føre til et øget frafald for denne gruppe af elever.
- Elever, der har modtaget merit, har lavere sandsynlighed for at frafalde, sammenlignet med elever, der ikke har modtaget merit.
- Analysen indikerer, at afstanden fra elevernes bopæl til uddannelsesstedet ikke er en afgørende faktor i forhold til frafald.

3.1 Elevernes sociale forhold og livsvilkår

Overordnet viser analysen, at en betydelig gruppe af eleverne på social- og sundhedsassistentuddannelsen er udfordrede i kraft af deres sociale forhold og livsvilkår, og at disse forhold har en væsentlig betydning for elevernes muligheder for at gennemføre deres uddannelse.

I de gennemførte interviews fortæller undervisere, ledere og elever således, at et stigende antal elever har diagnoser eller er udfordrede af sociale og/eller psykiske problemstillinger, og at mange af disse elever på grund af disse udfordringer ender med at frafalde uddannelsen. Konkrete eksempler på disse udfordringer kan være manglende opbakning og støtte hjemmefra og misbrug/svigt i barndommen. Ligeledes kan alt fra ord- eller talblindhed, til psykiatriske diagnoser såsom angst, depression og stress have stor indflydelse på elevernes frafald.

"Ifølge rekruttering skinner det tydeligt igennem, at det er svært at få elever. Man optager flere, som man ikke ville have taget for 3-4 år siden. Det gør noget ved frafaldet, tænker jeg. Det er min klare opfattelse, at den lave arbejdsløshed gør, at der ikke er mange at tage af."

Leder på SOSU-skole

I de gennemførte interviews understreger lærere, elever, ledere og praktikansvarlige, at det sjældent er elevernes faglige niveau, som er den direkte årsag til frafaldet. De peger på, at det derimod er den 'bagage', som eleverne bærer rundt på, som påvirker sandsynligheden for at frafalde. Dette kommer både til udtryk i skoleforløbet, der stiller krav til, at eleverne har en struktureret hverdag med mulighed for at forberede sig til undervisningen derhjemme. På samme måde stilles der krav til at indgå i et fællesskab på et hold, modtage undervisning og deltage i gruppearbejde. Frafaldne elever med psykiske og sociale udfordringer tilkendegiver, at det er vanskeligt for dem at leve op til de krav, der stilles på uddannelsen.

"Det, der gjorde, at jeg stoppede, var, at jeg blev alenemor. Det harmonerede ikke med de krav, der var på uddannelsen – lektier og særligt afleveringer under praktikken. Det var svært at nå at lave afleveringerne, for der var korte tidsfrister."

Elev, frafaldet

Flere undervisere og ledere forklarer, hvordan uro i elevernes privatliv kan forhindre eleverne i at deltage i et undervisningsforløb. Det gælder særligt forberedelse til undervisning, men også evnen til at møde til tiden på skolen.

"Noget af det, der fylder, det er, hvad man har med i bagagen. Hvis du ikke har støtte hjemmefra, hvis der er rod i baglandet, så kan man ikke lære noget, så kan man ikke koncentrere sig. Det er hårdt, man er på overarbejde hele tiden. De elever får det især svært, fordi der stilles store krav, og det er 37 timers tilstedeværelse på en assistentuddannelse."

Uddannelseskonsulent

De sociale og faglige relationer i klasselokalet er også en udfordring for de elever, der er udfordret af deres sociale forhold og livsvilkår. Underviserne fortæller blandt andet, at denne gruppe af elever har vanskeligt ved at indgå i rollen som elev og fx indgå i gruppearbejde med de øvrige elever. Det gælder særligt for de elever, der har social angst. For dem er det vanskeligt og udfordrende at indgå i store klassefællesskaber.

"De har meget i bagagen. De er udfordret derhjemme og er udfordret af tidligere skoleforløb. Jeg har lige vejledt en elev fra assistenten over på hjælperen, som jo også fortæller at hun aldrig nogensinde i sin skoletid har været i skole uden at få massiv støtte. Alligevel er der nogen, der har vejledt hende ind på assistentuddannelsen uden hjælp. Hvem havde forestillet sig, at det her kunne lykkes, for det havde eleven ikke engang selv. Vi får dem med angstdiagnoser, der ikke kan holde til larm, fordi det udløser angst, elever vi ikke må gå bagom med PTSD-diagnoser mv. Vi uddanner jo til praksis, og det er svært at se denne type elever i praksis. Vi har elever, som er udfordret på sociale kompetencer og samarbejde."

Underviser

For eleverne med udfordrende sociale forhold og livsvilkår er det særligt praktikforløbene, der er vanskelige for dem, og som kan resultere i, at de frafalder. Det handler om, at den støtte som fx SPS, som eleverne modtager, når de er på skolen, ikke altid kan overføres til praktikforløbet. Samtidig kan det være ekstra udfordrende for denne gruppe af elever at skulle forholde sig til både nye kollegaer og borgere samt de krav til progression i deres læring, som der stilles under praktikforløbet.

"Grunden til jeg stoppede var mine psykiske udfordringer, som praktikstederne ikke tager højde for. Det var for hårdt for mig at være i praktik. At få for store opgaver og mange borgere med komplekse udfordringer, og der var lidt hjælp at hente i vejlederne."

Elev, frafaldet

Flere uddannelseskonsulenter, undervisere og skoleledere forklarer, at der kan være en række elementer i praktikforløbene, som i særlig grad er vanskelige for denne gruppe af elever. De peger på, at det særligt er mødet med borgere og kollegaer, som stiller krav til elevernes sociale og relationelle kompetencer. Samtidig skal eleverne også opfylde en ansvarsfuld rolle overfor borgerne. En rolle, som sårbare elever ikke er rustet til at opfylde. Eleverne fortæller, at den eventuelle stress, som de tidligere har haft, vender tilbage under deres praktikforløb, og at det at skulle navigere mellem det praktiske arbejde i praktikken og de skriftlige opgaver er meget udfordrende for dem.

"Det er helt klart deres sociale kompetencer, som de hænger på. De kan lære teori og bruge ekstra tid til det. Det kan man ikke med de sociale kompetencer. (..) Det er klart elever med noget i rygsækken, med diagnoser, uforløste ting i deres liv, som bliver tydeligt, når de kommer ud i praktikken."

Uddannelseskonsulent

Sammenfattende viser analysen, at elevernes sociale forhold og livsvilkår har stor betydning for, om de frafalder uddannelsen. Social- og sundhedsassistentuddannelsen stiller faglige og sociale krav både under skole- og praktikforløbet, hvilket denne gruppe af elever kan have svært ved at imødekomme. Det resulterer i, at en stor del af dem frafalder enten frivilligt eller på opfordring fra praktikstedet eller skolen.

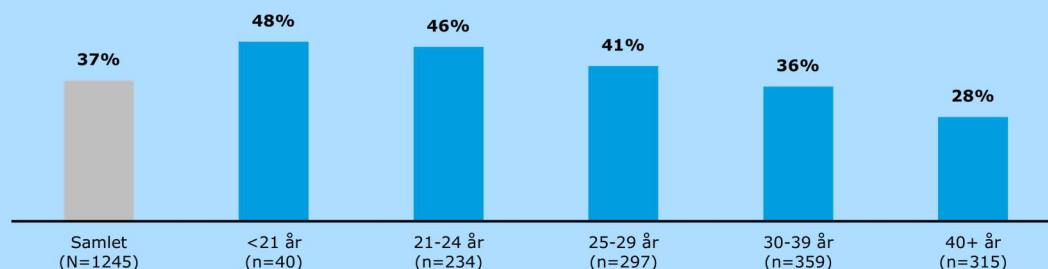
3.2 Elevernes alder

Dette afsnit beskriver, hvilken betydning elevernes alder har for frafald, og uddyber de udfordringer, som særligt er gældende for de yngre elever på assistentuddannelsen. Analysens kvantitative resultater viser en tydelig sammenhæng mellem elevernes alder og deres tilbøjelighed til at frafalde uddannelsen. Som det fremgår af figur 3-1, er yngre elever signifikant mere tilbøjelige til at frafalde uddannelsen, og andelen af frafaldne elever falder stødt i takt med, at elevernes alder stiger.

Elevernes alder har en betydning for frafaldet. Jo ældre eleverne er, jo mindre tilbøjelige er de til at frafalde

Figuren nedenfor viser, at yngre elever er signifikant mere tilbøjelige til at frafalde under hovedforløbet på SOSU-assistentuddannelsen end ældre elever. Således frafalder 48 pct. af eleverne under 21 år i løbet af hovedforløbet, mens dette tal er 28 pct. for elever over 40 år. Denne tendens går igen på begge skoler. Eneste undtagelse er, at den yngste gruppe elever på SOSU STV har et lavere frafald end de øvrige aldersgrupper. Det drejer sig imidlertid om et ganske lille antal elever og synes dermed ikke at være udtryk for en generel tendens.

Figur 3-1: Andel elever, der frafalder indenfor forskellige aldersgrupper

Figurnote: Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020.

Dette billede underbygges af analysens kvalitative interviews, hvor flere undervisere, uddannelseskonsulenter og ledere beskriver, hvordan nogle yngre elever har sværere ved at gennemføre uddannelsen. De peger på, at det på skoleforløbene særligt er manglende livserfaring og personlige kompetencer, der udfordrer eleverne. Dette kan eksempelvis være fremmøde på skoleforløbet i skolen, evnen til at skabe struktur i hverdagen, selvdisciplin til at få læst lektier mv. Ligeledes er unge elever ikke altid klædt på til de opgaver, der er en del af uddannelsen i praktikforløbene. Det handler blandt andet om, at de yngre elever endnu ikke har opbygget en robusthed, der er nødvendig for at kunne håndtere følelsesmæssigt svære oplevelser som fx dødsfald, ensomhed blandt ældre, vrede pårørende mv.

"De her uddannelser på hjælperen og assistentuddannelsen er krævende, fordi du skal levere teoretisk viden og leve op til arbejdslivet krav og du skal bruge dig selv til at begå dig mellem patienter, kollegaer, pårørende samarbejdspartnere mv. (...) vores uddannelse stiller store krav til de helt unge. De kysser voksenlivet goddag hurtigt."

Underviser

Samlet set peger analysen på, at elevernes alder har en væsentlig betydning for frafald, der er tæt koblet til de unges manglende livserfaring og robusthed i forhold til de opgaver og den hverdag, som praksis indeholder.

3.3 Elevernes merit

I dette afsnit belyses det, om tildeling af merit har betydning for elevernes frafald fra uddannelsen, samt om der er forskelle i frafaldet på baggrund af de forskellige former for merit, som eleverne tildeles.

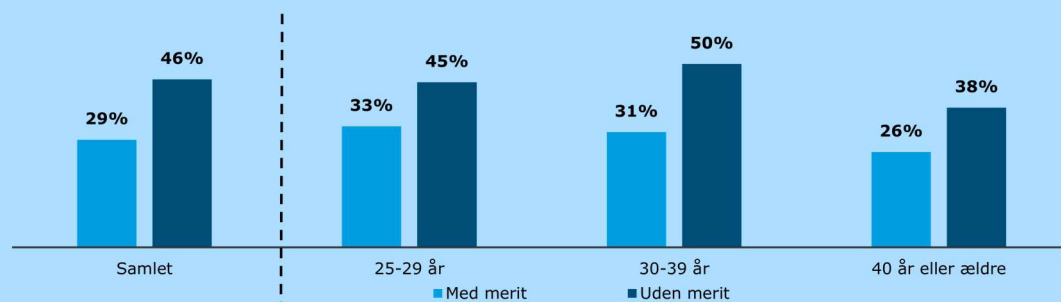
Analysens kvantitative del viser, at elever, der tildeles merit, er signifikant mindre tilbøjelige til at frafalde, end elever, der ikke har fået tildelt merit. Dette illustreres i figur 3-2, hvor 29 pct. af eleverne, der modtager merit, frafalder, sammenlignet med 46 pct. blandt elever, der ikke er tildelt merit.

Elever med merit frafalder signifikant mindre end øvrige elever

Figuren nedenfor viser, at elever tildelt merit er signifikant mindre tilbøjelige til at frafalde uddannelsen, end elever, der ikke er tildelt merit. Således frafalder 29 pct. af elever med merit, mens 46 pct. af elever uden merit frafalder.

Figurens højre side viser, at det ikke er forskel i aldersprofil mellem elever med merit og uden merit, der skaber forskellen i frafaldet. Generelt er elever med merit mindre tilbøjelige til at frafalde på tværs af alle aldersgrupper.

Figur 3-2: Andel elever, der frafalder med og uden merit i forskellige aldersgrupper

Figurnote: Antallet af observationer er skiftende for alle søjler. For eleverne med merit er der følgende antal elever i hver aldersgruppe(n): Samlet: 647, 25-29 år: 97, 30-39 år: 277 og 40 år eller ældre: 273. For elever uden merit er der følgende antal elever i hver aldersgruppe: Samlet: 598, 25-29 år: 200, 30-39 år: 82 og 40 år eller ældre: 42. Her-til er 274 elever udeladt i aldersanalysen (delen til højre), da de er under 25 år, og dette ikke er relevant for eleverne med merit. Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020.

Som det fremgår af figur 3-2, er der også et lavere frafald blandt de ældre elever, der modtager merit, sammenlignet med de relativt yngre grupper af elever, der modtager merit. Her falder andelen af frafaldne elever, der har modtaget merit, når elevernes alder stiger.

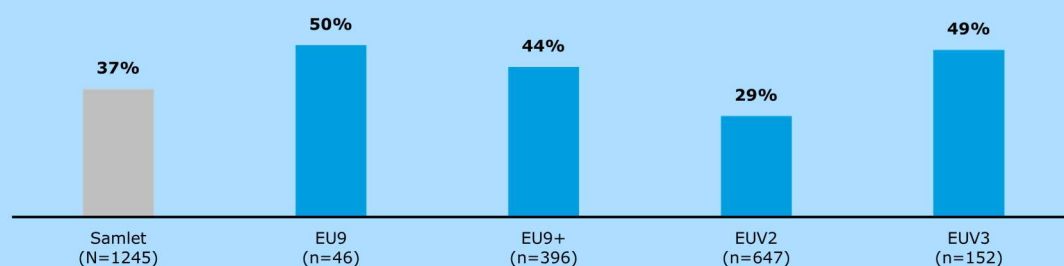
Kriterierne for at modtage merit afhænger af, om eleverne har uddannelse ud over 9. klasse, om de er over 25 år ('voksenelever') eller om de har relevant erhvervserfaring. Som det fremgår af Figur 3-3, er frafaldet blandt voksnelever med erhvervserfaring (EUV2-elever) markant lavere end blandt

de øvrige elevgrupper, som alle er kendetegnet ved et noget større frafald (45-51 pct.).

Elever, der starter direkte fra 9. klasse eller vokselever uden relevant erhvervserfaring er mest tilbøjelige til at frafalde, og kun ca. halvdelen af disse grupper gennemfører

Nedenstående figur viser, at halvdelen af eleverne, der kommer direkte fra 9. klasse (EU9) frafalder uddannelsen. Det samme gælder for vokselever uden relevant erhvervserfaring (EUV3). Dette står i kontrast til vokseleverne med erhvervserfaring (EUV2), hvor 29 pct. frafalder.

Figur 3-3: Andel elever, der frafalder indenfor forskellige elevtyper

Figurnote: Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på SOSU-assistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. Elevtyper med betegnelsen "talent" eller "EUX" er lagt under de andre elevtyper, således at en elevtype med betegnelsen "EUV2 med talent" indgår i elevtypen "EUV2". Fire elever indgår ikke i analysen, da deres elevtype er ukendt.

Der er således ikke nogen entydige indikationer på, at merit fører til et lavere frafald, men snarere, at EUV2-elever klarer sig bedre end de øvrige elevgrupper.

EUV2-elevgruppen er kendetegnet ved at være over 25 år og have en relevant uddannelse eller relevant erhvervserfaring. Der er dermed tale om en elevgruppe, som i højere grad end de øvrige besidder livserfaring samt en uddannelses- og/eller erhvervserfaring, som giver dem en vis ballast, og som kan bidrage til den robusthed, som, analysen peger på, er vigtig for at kunne gennemføre uddannelsen.

Frafaldet blandt EUV3-elever ligger på 49 pct. og dermed 20 procentpoint højere end for EUV2-eleverne. Denne elevgruppe er ligesom EUV2-eleverne over 25 år, men har i modsætning til EUV2-eleverne ikke nogen relevant erhvervserfaring eller tidligere uddannelse. Den relativt store forskel i frafaldet på disse to grupper kan indikere, at EUV3-eleverne ikke i samme grad har de nødvendige faglige eller uddannelsesmæssige kompetencer til at gennemføre en social- og sundhedsuddannelse, der er kendetegnet ved et relativt højt fagligt niveau. Derudover kan den manglende relevante erhvervserfaring tænkes at udmønte sig i et praksischock, når de kommer ud i den første praktik (som det er beskrevet i kapitel 2, og som uddybes nærmere i afsnit 4.2).

I de kvalitative interviews udtrykker nogle nuværende og frafaldne elever, der har modtaget merit, at de gerne ville have deltaget i det fulde undervisningsforløb på uddannelsen. De ærgrer sig bl.a. over, at de har skullet starte senere end de øvrige elever, og at de dermed ikke har været med i den sociale indkøring på holdet. Samtidig oplever de også at være gået glip af bestemte faglige forløb, som de ser som vigtige for at blive en dygtig social- og sundhedsassistent, og som de ikke oplever er dækket af det, de har modtaget merit for. Nogle af disse elever fortæller således, at de selv har måttet tilegne sig specifik viden om de elementer af uddannelsen, som de ellers har fået merit fra. Denne oplevelse af at 'mangle noget' kan i nogle tilfælde også bidrage til, at elever føler sig usikre på, om de kan gennemføre uddannelsen. Et eksempel på dette kan ses i nedenstående.

"Da jeg startede på uddannelsen, var jeg nervøs for, om jeg havde glemt noget fra min tidligere uddannelse. (...) Jeg fik merit for SOSU-hjælperuddannelsen og gik glip af de første seks måneder. Det kan være svært at komme ind i klassen senere end de andre elever."

Elev, nuværende

Samlet set viser analysen imidlertid, at EUV2-elevernes ballast (i form af erfaringer og viden fra tidligere) opvejer den nævnte utilfredshed, som nogle meritelever giver udtryk for ift. at 'mangle noget' af uddannelsen, og at denne elevgruppe derfor samlet set er kendetegnet ved et lavere frafald end de øvrige elevgrupper, som ikke har samme erfaringsmæssige og faglige ballast.

3.4 Tosprogede elever

Dette afsnit indeholder en analyse af de tosprogede elevers frafald på uddannelsen. Overordnet peger analysen på, at de tosprogede elever udgør en elevgruppe, som i særlig grad er i risiko for at falde fra på uddannelsen.

De gennemførte interviews med nuværende og frafaldne elever, undervisere, ledere og uddannelseskonsulenter peger på, at de tosprogede elevers højere frafald typisk skyldes sproglige og kulturelle barrierer. Flere undervisere og uddannelseskoordinatorer udtrykker, at mange i denne elevgruppe har behov for at forbedre deres sproglige kompetencer, da de ofte kæmper med at formulere sig på dansk og særligt har svært ved at mestre det mere komplicerede fagsprog. Dette kommer oveni, at de ligesom de andre elever skal tilegne sig de faglige og personlige kompetencer, som uddannelsen kræver.

De kulturelle barrierer, som de tosprogede elever oplever, kommer særligt til udtryk i elevernes praktikperioder, hvor kulturelle forskelle kan blive en hindring for opgaveløsningen. Det handler fx om, at tosprogede elever er udfordret i forhold til at kende talemåder og særlige vendinger, der udfordrer deres kommunikation med borgerne og deres kollegaer. Under skoleforløbet kan de kulturelle barrierer komme til udtryk ved, at nogle tosprogede har en anden læringsstil eller er vant til en anden læringskultur og fx er mindre tilbøjelige til at deltage aktivt i undervisningen eller stille spørgsmål, hvis de er usikre på indholdet i undervisningen.

"Kultur er også vigtigt. Fx snakker vi sammen om, at de skal kunne lære at cykle eller køre bil for at komme rundt i hjemmeplejen. Det samme ift. at smøre en rugbrødsmad med leverpostej, når de kommer ud til de ældre."

Uddannelseskonsulent

For de tosprogede er der tendenser, som trækker i forskellige retninger i forhold til elevernes frafald. På den ene side viser analysen, at sproglige og kulturelle barrierer er udfordrende for denne elevgruppe, og at det i nogle tilfælde kan føre til, at eleverne frafalder uddannelsen. På den anden side oplever både undervisere og uddannelseskoordinatorer, at mange tosprogede elever er meget arbejdsomme, motiverede for uddannelsen og er præget af en stærk omsorgskultur. Samlet peger analysen på, at der er tale om en gruppe elever, som er motiverede, og som besidder en række andre kompetencer, der vægter højt ift. at kunne gennemføre uddannelsen. Analysen viser dog også, at der er tale om en gruppe elever, som er udfordrede af sproglige og kulturelle barrierer, og som derfor har behov for mere tid og/eller særlig støtte for kunne styrke deres sproglige og kulturelle kompetencer for at kunne forbedre deres muligheder for at blive fastholdt på uddannelsen.

3.5 Elevernes distance til uddannelsesstedet

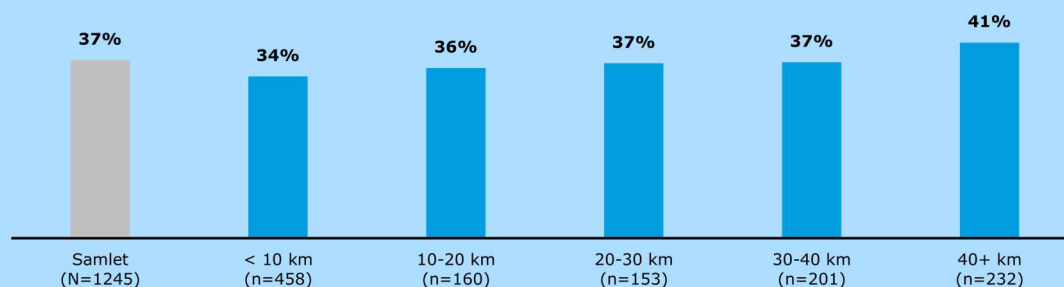
Dette afsnit analyserer, om afstanden mellem elevernes bopæl og deres uddannelsessted har betydning for elevfrafaldet. Overordnet set viser de kvantitative analyser, der er en statistisk signifikant sammenhæng mellem elevfrafald og den afstand, eleverne skal tilbagelægge for at komme fra deres bopæl til deres uddannelsessted. Omvendt indikerer analysens kvalitative interviews ikke, at

distance til uddannelsesstedet har indflydelse på elevernes frafald. Som illustreret i figur 3-4, er der en tendens til, at elevfrafaldet stiger, jo længere eleverne er bosat fra uddannelsesstedet.

Der er en statistisk sammenhæng mellem elevernes afstand til uddannelsesstedet og frafald

Nedenstående figur viser, at elever, der bor længere væk fra skolen, statistisk set er mere tilbøjelige til at frafalde deres uddannelse. Elever, der frafalder, bor i gennemsnit 25 km fra deres skole, mens elever, der ikke frafalder, i gennemsnit bor 22 km fra deres skole. Denne forskel er statistisk signifikant.

Figur 3-4: Frafall fordelt på afstand til skole

Figurnote: Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020. Afstanden er beregnet som køreafstand fra elevens bopælsadresse til skolens adresse. Elever med bopælsadresse mere end 100 km væk fra deres skole er ikke medtaget i denne analyse, da det vurderes, at denne gruppe ikke til dagligt pendler denne afstand. Samlet er 41 elever udeladt af analyse.

Dette billede understøttes dog ikke af analysens kvalitative data. I de interviews med elever og frafaldne elever er der således ingen elever, der nævner, at distance til skolen er en væsentlig frafaldsårsag. Nogle elever fremhæver, at distance kan være et irritationsmoment, men aldrig et stort problem. Denne pointe illustreres i følgende citat:

"Det tog lidt lang tid. Jeg tog hjemmefra kl. 06:20 og jeg var i skole 07:30. Jeg var dog ikke hindret af det. Det havde slet ingen betydning for mit frafald."

Elev, frafaldet

Det samme mønster gør sig gældende i forhold til elevernes praktikperioder, hvor distance til praktikstederne heller ikke nævnes som en frafaldsårsag blandt eleverne. Derudover nævner flere uddannelseskonsulenter, at man gør en stor indsats for at fordele eleverne hensigtsmæssigt på praktiksteder ud fra distancehensyn. Dermed forsøger man at modvirke eventuelle udfordringer, eleverne måtte have, med lang transport til skolen, ved at sikre dem en kortere tur til praktikstedet. Da distancehensyn imødekommes, vurderer flere uddannelseskonsulenter ikke, at transporten til skole og praktiksteder er årsag til frafald.

"Det er ikke et problem, fordi vi fordeler efter geografi i så høj grad som muligt. Det samme gør sig gældende, hvis de ikke har bil og skal med offentlig transport. Det imødekommer vi."

Uddannelseskonsulent

Samlet set tegner der sig altså et blandet billede på spørgsmålet om sammenhæng mellem frafald og elevens afstand til uddannelsesstedet, hvor de kvalitative og kvantitative data peger i hver deres retning. Samlet set indikerer analysen dog, at afstanden til uddannelsesstedet ikke i sig selv er en afgørende faktor for elevfrafaldet. Den statistiske sammenhæng, som påvises i analysen, kan således dække over andre bagvedliggende faktorer som fx forskelle mellem land og by, geografiske

forskelle i uddannelsesgrad mv. På denne måde kan distance snarere være et element, der bygger oven på de øvrige problematikker i elevernes uddannelsesforløb og forstærker dem, fremfor at være en selvstændig udløsende frafaldsårsag. En samlet kortlægning af elevernes transportveje til de tre skoleafdelinger er gengivet i bilag 2.

4. UDDANNELSENS INDHOLD, STRUKTUR OG FAGLIGE NIVEAU

Dette kapitel præsenterer de analyseresultater, som i særlig grad relaterer sig til indholdet på det samlede uddannelsesforløb, herunder både skole- og praktikforløbet, og udfolder forskellige forhold, der kan have betydning for elevfrafaldet. Ydermere præsenterer kapitlet, hvilken betydning sammenhæng mellem skole- og praktikforløbet på assistentuddannelsen kan have for frafald.

Kapitlet baserer sig på kvantitative elevdata og interviews foretaget med relevante aktører på området. De samlede hovedpointer fra dette kapitel fremgår af boksen nedenfor og vil efterfølgende blive udfoldet.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- De primære årsager til frafaldet under praktikforløbet skyldes, at eleverne oplever et 'ansvarschok', at vejledningsopgaven på flere praktiksteder ikke er tilstrækkeligt prioriteret, og at det er svært for eleverne at blive en del af det sociale miljø på praktikstedet.
- Betydningen af elevernes relation til underviserne samt det sociale miljø på skolen er også undersøgt. Dog peger analysen ikke på, at disse to faktorer er af afgørende betydning for frafald under skoleforløbet.
- De primære årsager til elevernes frafald under skoleforløb er relateret til det faglige niveau for naturfag og farmakologi.
- Skole- og praktikforløb opleves ofte af eleverne som to 'dekoblede' forløb, der i kun begrænset omfang understøtter hinanden og giver eleverne en oplevelse af et sammenhængende uddannelsesforløb.

4.1 Frafald i overgangen fra grundforløb til hovedforløb

Den kvantitative analyse viser som nævnt i kapitel 2, at 12 pct. af eleverne stopper på uddannelsen i overgangen mellem grund- og hovedforløbet. Dette tal dækker dog over, at godt halvdelen (7 pct.) af de elever, som efter et afsluttet grundforløb vælger at stoppe på social- og sundhedsuddannelsen, efterfølgende skifter til hovedforløbet på social- og sundhedshjælperuddannelsen. På tilsvarende vis skifter en mindre del af social- og sundhedshjælper eleverne efter endt grundforløb til hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Analysen af elevdata viser med andre ord, at der sker en vis udveksling af elever mellem de to uddannelser i overgangen mellem grund- og hovedforløb.

Interviews med frafaldne elever og undervisere viser da også, at grundforløbet i et vist omfang fungerer som en form for afklaringsforløb for nogle elever, og at det fører til visse forskydninger mellem uddannelserne. Undervisere og skoleledere forklarer således, at de aktivt søger at vejlede eleverne til at skifte, hvis de vurderer, at deres kompetencer og ønsker ikke matcher den uddannelse, som de har indskrevet sig på. Flere elever fortæller ligeledes, at de i tæt dialog med deres undervisere har taget en beslutning om at skifte til hjælperuddannelsen. Som oftest fordi eleverne er udfordret af det faglige niveau på social- og sundhedsassistentuddannelsen, og at de har vurderet, at deres kompetencer ikke har matchet uddannelsens krav. Samlet peger analysen på, at der sker et betydeligt frafald mellem grund- og hovedforløbet, men at en væsentlig del af de elever, som frafalder social- og sundhedsassistentuddannelsen, overgår til social- og sundhedshjælperuddannelsen og således forbliver inden for sundhedssektoren.

4.2 Frafald under skoleforløb

Dette delafsnit fokuserer på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen og præsenterer forskellige forhold under elevernes skoleforløb, der har betydning for, at nogle elever frafalder. Afsnittet har et særligt fokus på det faglige indhold og niveau, elevernes relation til underviserne og det sociale miljø.

Overordnet viser den kvantitative analyse af elevdata, at ca. 1/3-del af frafaldet sker under elevernes skoleforløb (se Figur 2-5 i kapitel 2). De kvalitative interviewdata peger på, at en væsentlig forklaring på dette frafald er relateret til det faglige indhold og niveau på uddannelsen. Både nuværende og frafaldne elever samt undervisere italesætter, at det særligt er fagene farmakologi og naturfag. Underviserne peger ydermere på, at disse fag i særlig grad er udfordrende for de elever, der ved uddannelsens start har et lavt fagligt niveau. En af udfordringerne ved de to fag er ifølge underviserne, at eleverne har vanskeligt ved at koble fx viden om det periodiske system til konkret praksis. Eleverne beskriver også, at farmakologi og naturfag ikke er en del af deres faglige motivation for at søge assistentuddannelsen, da den i højere grad er relateret til ønsket om at drage omsorg for andre.

"Naturfag var det mest udfordrende fag. Undervisningen i naturfag gik meget stærkt. Læreren skal holde en tidsplan hele tiden. Har du ikke forstået dagens pensum, må du gå hjem og læse op på det. Men det er svært, når der også er 100 siders læsning til i morgen."

Elev, frafaldet

Når de faglige udfordringer i disse fag fører til, at en elev stopper, sker det imidlertid ikke, fordi eleven ikke består eksamen i de to fag. Når eleverne stopper, er det typisk, fordi de selv vurderer, at det faglige niveau er for højt, og at de derfor beslutter sig for at stoppe på uddannelsen og i nogle tilfælde beslutter sig for at starte på social- og sundhedshjælperuddannelsen, hvor de faglige krav opleves som lavere. Analysen peger med andre ord på, at det relativt store frafald på skoleforløb 2 og 3 overvejende skyldes elevernes faglige udfordringer ift. disse to fag og et højt arbejdspress.

"Det høje niveau udfordrer fagligt. Det er fagene med facit: Naturfag og farmakologi. Det er der, de ryger."

Elev, nuværende

En stærk relation mellem undervisere og elever fungerer typisk som en væsentlig faktor ift. at sikre elevernes trivsel og en stærk tilknytning til deres skole. Derfor har analysen også undersøgt, om en stærk relation mellem undervisere og elever kan identificeres som en fastholdende faktor for eleverne i de perioder, de er på skolen. De gennemførte interviews med nuværende og frafaldne elever indikerer imidlertid ikke, at relationen mellem elever og undervisere fungerer som en betydende fastholdende faktor på uddannelsen. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at en god relation mellem undervisere og elever er uden betydning. Nuværende og frafaldne elever oplever således ikke at have et tæt forhold til deres undervisere. Tværtimod er der blandt nogle elever på en af skolerne en oplevelse af, at der er stor udskiftning i underviserne på det enkelte skoleforløb.

"Vores lærere kender os jo ikke. Vi får nye lærere hele tiden. De har jo ikke en relation til os. Skoleperioden er tre måneder lang, og vi har allerede haft otte lærere."

Elev, nuværende

Eleverne oplever, at det skaber usikkerhed blandt eleverne og er med til at mindske tilhørsforholdet til skolen. Samtidig oplever de at skulle bruge meget energi, hver gang de skal omstille sig til en ny undervisers personlighed og undervisningsform. Andre elever fortæller om eksempler på uengagerede undervisere og efterspørger mere involvering af eleverne i undervisningen og mere systematisk

feedback. Dette kan tilsammen være kilde til frustration og dermed potentielt medvirkende årsag til frafald. Det varierer dog på tværs af de tre deltagende skoler, i hvor høj grad dette resultat gør sig gældende, og hvorvidt dette har betydning for elevernes frafald.

"Vi får aldrig feedback på vores opgaver, så vi ved ikke, om det, vi laver, er rigtigt."

Elev, nuværende

Endelig har analysen belyst, om det sociale miljø på skolen og de personlige relationer til de andre elever har betydning for elevernes frafald. Her viser analysen, at det sociale miljø på skolen typisk er begrænset til det tidsrum, som undervisningen foregår i. Nogle elever beskriver, at underviserne arrangerer sociale aktiviteter enten i klasseregi eller på tværs af klasser. Det kan fx være rundbold eller fysisk aktive gruppeøvelser. Eleverne er glade for disse aktiviteter, da det både giver en pause fra den stillesiddende klasseundervisning og giver mulighed for at danne relationer til elever i andre klasser. Nuværende elever og undervisere fortæller, at der kun i meget begrænset omfang er sociale aktiviteter uden for undervisningstiden, og at der er lav tilslutning til fx fredagscaféer. Betydningen af de få sociale aktiviteter er dog ikke entydig og varierer mellem eleverne. De elever, der har familie, oplever ikke samme behov for et socialt fællesskab uden for undervisningstiden, mens behovet for særligt de unge elever er mere udtalt. Samtidig peger eleverne på, at de personlige relationer til de andre elever har stor betydning for deres trivsel og på sandsynligheden for at frafalde. Eleverne forklarer, at deres gode forhold til de andre elever er med til at fastholde dem, når uddannelsen er udfordrende og krævende.

Samlet peger analysen på, at det sociale miljø på skolen ikke har en væsentlig betydning for frafaldet på assistentuddannelsen. Omvendt peger analysen på, at stærke personlige relationer mellem eleverne på holdet i nogle tilfælde kan være afgørende for, at eleverne fastholdes på uddannelsen.

4.3 Frafald under praktikforløb

Dette delafsnit beskriver forskellige forhold ved praktikforløbet, som har betydning for, om eleverne frafalder. Specifikt udfolder afsnittet, hvordan elevernes oplevelse af praksis- og ansvarschok i praktikforløbet, prioritering af vejledning samt det sociale miljø på praktikstedet er afgørende årsager til, at eleverne frafalder. Endelig indeholder afsnittet en analyse af, hvorvidt der er specifikke praktikforløb, der særligt udfordrer eleverne.

Overordnet set viser den kvantitative analyse, at frafald på social- og sundhedsassistentuddannelsen primært sker under elevernes praktikforløb, og at ca. 2/3-dele af det samlede frafald på uddannelsen relaterer sig til praktikperioderne. Det største frafald på hovedforløbet sker under praktik 1 (se figur 2-5 i kapitel 2), hvor knap halvdelen af det samlede frafald sker. Det understøttes i høj grad af erfaringer og oplevelser, som nuværende og frafaldne elever, undervisere og uddannelseskoordinatorer i kommuner og regioner beskriver i de gennemførte interviews. Overordnet fortæller interviewpersonerne om at møde et 'ansvarschok' i elevernes første praktik og meget store forskelle på, hvordan man som elev bliver modtaget og behandlet på det enkelte praktiksted. For de elever, der er frafaldet uddannelsen, er dårlige oplevelser i forbindelse med deres praktikforløb en af de væsentligste årsager til, at de stopper på uddannelsen.

Ansvarschokket handler om, at det er overvældende at starte i praktik pga. de opgaver, som eleverne skal varetage. Det kan fx være voldsomt at skulle skifte bandager på sår og foretage personlig hygiejne på ældre borgere. Flere elever fortæller samtidig om en oplevelse af at være overladt til dem selv uden mulighed for støtte eller faglig sparring fra erfarne kollegaer. Det er med til at gøre dem usikre på, om det, de gør, er rigtigt eller forkert. En anden del af ansvarschokket handler også om, at nogle elever har andre forventninger til de opgaver, de skal løse, end dem, som de bliver stillet over for i praksis. Nogle elever forventer mere koordinerende opgaver, hvilket de konkrete

opgaver under praktikforløbet ikke lever op til. Dette kan til sammen være med til, at elever frafalder under praktikforløbet.

"Jeg tror, at det var første dag. Der skulle jeg ind i et rum med en ældre, der skulle have skiftet ble, og han skulle vaskes og det hele. Det var voldsomt, og det var en hård start, når man kom ind som helt ny i sin første dag i praktik. Jeg skulle være der og se på [...] Jeg følte ikke, jeg var advaret om, hvad jeg kom ind til, og jeg blev kastet ud i det fra første dag af. Jeg vidste dér, at jeg ikke kunne det her."

Elev, frafaldet

En anden primær årsag til frafaldet under praktikforløbet handler om den modtagelse og vejledning, som eleverne modtager på praktikstedet. Generelt er der blandt både nuværende og frafaldne elever store forskelle på deres oplevelser af de enkelte praktiksteder. Oplevelserne varierer både mellem kommuner og inden for den enkelte kommune og er således meget afhængig af det specifikke plejecenter eller hjemmepleje. Flere elever beskriver det som et lotteri, om man som elev kommer til et godt praktiksted eller ej. På de praktiksteder, som eleverne beskriver som kritisable, ved praktikstedet på elevens første praktikdag ikke, at eleven skal starte, og eleven modtager ikke en introduktion til praktikstedet, til selve praktikforløbet eller til de opgaver, eleven forventes at løse under praktikken. Derudover pointerer nogle elever, at de enten slet ikke har modtaget vejledning fra deres vejleder, eller at adgangen til vejledning har været meget svingende. Det kan fx skyldes, at en vejleder bliver langtidssygemeldt, eller at der er travlt i driften, så vejledningsopgaven ikke prioriteres.

"Jeg blev bare kastet ud i det i praktikken. Jeg havde aldrig prøvet noget lignende før og havde min første praktik på et demensafsnit. Jeg blev ikke vejledt i nogen retning undervejs i forløbet, men praktikstedet forventede, at jeg skulle gøre mere, end jeg gjorde. De forventede fx, at jeg ordnede vasketøj, men ingen fortalte mig ikke om det. De indkaldte mig til prøvetidssamtale, hvor min arbejdsgiver også deltog. Et par uger inden, sagde de, at de ikke var tilfredse med mig, men jeg kunne rette op på det, hvis jeg gjorde det og det. Det var først der, jeg fik noget feedback".

Elev, frafaldet

Nogle elever oplever at indgå i normeringen på helt lige fod med de fastansatte medarbejdere og får dermed ikke den nødvendige tid til at være elever og være en del af et læringsmiljø.

"Der er et generelt pres på elever, som skal tage samme andel af opgaver som de fastansatte – der er ingen, der tænker på, du er elev."

Elev, frafaldet

"En af vores ulemper er at vores vejledere, som er assistenter, er ansat i en gruppe. De har kollegaer, ledere, elever og konsulenter, der stiller krav. De har urimelige vilkår. Man mangler altid personale, der er sygemeldinger, ingen vikarer. Derfor går deres elevtid med at løse opgaver i driften, fremfor at tale med eleverne. De burde være ansat på en anden måde."

Uddannelseskoordinator

Billedet er dog ikke entydigt, og der er også eksempler på positive oplevelser med praktikforløb, hvor eleverne oplever, at deres vejledning er sat i system, og at de i løbet af praktikperioden oplever en progression i de opgaver, som de skal varetage.

"Det bedste har været at have en vejleder, som kunne forstå en, og som lyttede til en i praktikken. Hun var rigtig god."

Elev, nuværende

"Hvis man ved, at man aldrig er alene ude i praktikken. Hvis der er altid en bag dig. Det giver bare noget."

Elev, nuværende

Med afsæt i de gennemførte interviews er der i den nedenstående Boks 4-1 samlet eksempler på tiltag målrettet at styrke kvaliteten i praktikforløb.

Boks 4-1: Eksempler på tiltag målrettet praktikforløb

Samtaler forud for opstart (Thisted): Uddannelseskoordinatorer afvikler individuelle samtaler med de kommende elever kort tid før, praktikperioden starter. Formålet med samtalen er at informere eleverne om praktiske forhold samt forberede eleverne på, hvilke opgaver de skal varetage. Derudover er det en anledning til, at eleverne fortæller om eventuelle udfordringer, der skal tages hensyn til under praktikforløbet.

Vikar for vejledning (Brønderslev): Når driften på et praktiksted er presset pga. sygemeldinger, har et praktiksted mulighed for at hente aflastning hos en elevkoordinator, der er ansat centralt. Elevkoordinatoren overtager vejledningen af eleverne og sikrer på den måde, at eleverne får deres vejledning, selvom der er mangel på ressourcer.

Uddannelsesvejleder er på praktiksted (Vesthimmerland): På den første praktikdag er uddannelseskoordinatorerne til stede på de forskellige praktiksteder for at sikre, at eleverne får en god opstart og bliver budt velkommen og modtager den nødvendige information. Det er med til, at eleverne føler sig velkomne og klædt på til at starte.

Blandt eleverne er der også en oplevelse af, at det kan være vanskeligt at blive en del af den øvrige personalegruppe på praktikstedet. Eleverne oplever at blive placeret nederst i det sociale hierarki på praktikstedet, og nogle elever fortæller om episoder, hvor de er blevet udsat for mobning, der har resulteret i sygemeldinger, og i det hele taget et arbejdsmiljø præget af en hård tone. Det er særligt svage elever, der er i øget risiko for at blive involveret i personalekonflikter på praktikstedet. Sådanne oplevelser er stærkt medvirkende til, at nogle elever ikke kan se sig selv som en del af sundhedssektoren i fremtiden, og medvirkende til deres beslutning om at stoppe på uddannelsen. Samtidig oplever de elever, der mistrives i deres praktik, at de ikke har mulighed for at skifte praktiksted og dermed er nødsaget til enten at blive et sted, de ikke trives, eller at stoppe på uddannelsen.

"Inden for de først 14 dage havde jeg set alle kollegaer bryde grædende sammen. De ville gerne vise og vejlede, men det blev nedprioriteret, fordi der var så stor en arbejdsbelastning. Det var en barsk oplevelse. Man skulle dække hinanden og være så rå som muligt over for hinanden. Så det endte med, at jeg fik stress, som jeg har haft tidligere. Jeg var nervøs for at glemme noget, og jeg turde ikke kontakte en kollega, fordi de vrissede ad en, når man spurgte om hjælp. Jeg hørte, hvordan kollegaer blev bagtalt rigtig grimt, og så tænkte jeg på, hvad de tænkte om os elever. Det var for råt og for grimt et miljø for mig til at være i. Jeg så det på to praktiksteder, så jeg var ikke i tvivl om, at jeg ikke skulle være der længere."

Elev, frafaldet

Interviewpersonerne er også blevet spurgt til deres vurdering af, om der er specifikke praktikforløb, der udfordrer eleverne. Overordnet fortæller uddannelseskoordinatorer, at det særligt er den første praktik, der kan være udfordrende, men også at praktikken i psykiatrien er vanskelig for nogle elever. Uddannelseskoordinatorerne fortæller, at det særligt er de elever, der selv har psykiske problemstillinger, der oplever denne praktik som vanskelig, fordi de bliver konfronteret med deres egne udfordringer og samtidig skal hjælpe og støtte andre med lignende udfordringer.

Samlet set viser analysen, at det er praktikforløbene, der særligt udfordrer eleverne og er afgørende for størstedelen af frafaldet fra uddannelsen.

4.4 Sammenhæng mellem skole- og praktikforløb

Dette delafsnit fokuserer på sammenhængen mellem uddannelsesforløbet på henholdsvis skole og i praktik samt overgangen mellem skole- og praktikforløbs betydning for elevfrafaldet. Generelt peger analysen på, at skole- og praktikforløb optræder som to 'dekoblede' forløb og ikke som en del af ét samlet uddannelsesforløb, der gensidigt understøtter hinanden.

Både nuværende og frafaldne elever fortæller, at de oplever skole- og praktikforløbet som to separate forløb, hvilket understreges af, at underviserne ikke har kontakt til eleverne under deres praktikforløb, og at praktikstedet omvendt ingen kontakt har til eleverne, når de er på skolen. Eleverne oplever således, at den tilegnede teori i skoleforløbet, ikke nødvendigvis stemmer overens med den praksis, som de møder i deres praktikforløb. Ifølge eleverne handler den manglende sammenhæng om, at undervisernes viden ikke altid er afstemt med forholdene i praksis og omvendt, at praksis ikke nødvendigvis afspejler den nyeste teori eller det, som eleverne er undervist i på skolen. Det er med til at skabe forvirring og frustration blandt eleverne, og de efterspørger en tættere kobling og dialog mellem skole og praktiksted.

For at imødekomme behovet for en tættere kobling af teori og praksis anvender SOSU Nord og SOSU STV simulation, hvor eleverne kan træne teknikker, som de senere skal anvende i deres praktikforløb. Eleverne er meget positive overfor simulation, da de oplever, at det er med til at forberede dem på de konkrete opgaver, de skal løse i praksis. Dog oplever eleverne også, at det kun er meget begrænset, hvor ofte simulation har været anvendt som en del af deres undervisning. De peger med andre ord på, at det er en undervisningsform, som med fordel kan anvendes langt mere systematisk.

Den manglende sammenhæng handler – ifølge både nuværende og frafaldne elever – også om praktikforløb, hvor de ikke har haft fokus på praktikmål og læring, fordi de er indgået som en del af normeringen (jf. ovenstående delafsnit). Manglende vejledning skaber således ikke kun usikkerhed omkring elevernes konkrete opgaver i praktikken, men også frustration i forhold til, at eleverne ikke får et blik for, hvordan de kan omsætte den lærte teori til praksis, samt får et blik for den læring, de opnår undervejs i forløbet.

Som nævnt i det foregående delafsnit har de sociale relationer og netværk mellem eleverne en stor værdi for eleverne, og for nogle er det en medvirkende årsag til, at de forbliver på uddannelsen. Analysen viser dog også, at de sociale netværk og relationerne mellem eleverne på et hold typisk

forsvinder eller bliver sat på pause, når eleverne er ude i praktik. Det er kendetegnende, at fastholdelsen af de sociale relationer mellem eleverne ikke understøttes af skolen eller praktikstederne, og eleverne formår typisk ikke selv at fastholde dem, mens de er i praktik.

Samlet peger analysen på en manglende sammenhæng mellem skole- og praktikforløb, der både er relateret til variationer i det faglige indhold, og til at undervisere på skolen og vejledere på praktikstedet ikke er en del af elevernes uddannelsesforløb, når de befinder sig i den henholdsvis skole- og praktikforløb. Boks 4-2 indeholder imidlertid eksempler på, hvordan skole og praktiksteder kan iværksætte tiltag målrettet at styrke sammenhængen mellem skole- og praktikforløb.

Boks 4-2: Eksempel på tiltag målrettet styrkelse af sammenhæng mellem skole- og praktikforløb

Opsamlingsdage

På SOSU Nord er den første dag efter hvert praktikforløb dedikeret til at samle op på praktikperioden. På opsamlingsdagen fortæller eleverne om deres oplevelser i praktikforløbet, og sammen med undervisere reflekterer de over sammenhængen mellem det faglige indhold på skolen, som skulle forberede eleverne til praktikken, og hvordan de har anvendt det undervejs i praktikforløbet. Både elever og undervisere har gode erfaringer med disse opsamlingsdage, da det giver eleverne en mulighed for at reflektere over egen læring, inden en ny skoleperiode starter med nyt fagligt indhold og læringsmål.

5. FASTHOLDENDE FAKTORER OG INDSATSER PÅ UDDANNELSERNE

Formålet med indeværende kapitel er at beskrive en række konkrete indsatser målrettet elever med sociale eller faglige udfordringer, som har til formål at støtte eleverne, så de gennemfører uddannelsen. Ydermere indeholder kapitlet eksempler på indsatser, der har til formål at styrke elevernes start i praktikforløb og overgange mellem praktik- og skoleperioder.

Kapitlet baserer sig på interviews foretaget med skoleledere, undervisere, uddannelseskonsulenter i kommunerne samt nuværende og frafaldne elever og resultater fra de kvantitative analyser af elevdata. Hovedpointer fra kapitlet fremgår af boksen nedenfor, og disse vil efterfølgende blive udfoldet.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Specialpædagogisk støtte (SPS) opleves som meningsfuldt og virkningsfuldt blandt elever, der er berettiget til det.
- SPS virker frafaldsforebyggende, idet gruppen af elever, som modtager SPS, ofte er afhængige af den tildelte støtte for at kunne gennemføre deres uddannelsesforløb.
- Kontaktlærerordningen er en udbredt støtteindsats målrettet alle elever, men det varierer, om eleverne betragter kontaktlæreren som støttende. For at ordningen opleves som velfungerende, skal eleven opleve kontaktlæreren som synlig og tilgængelig.
- Skoler og arbejdsgivere har iværksat forskelligartede initiativer til at støtte og fastholde elever, der ikke imødekommes af de velkendte støtteindsatser. Flere af disse initiativer bliver oplevet som virkningsfulde for at reducere elevfrafaldet.

5.1 Velkendte og udbredte støtteindsatser

I interviews på tværs af skoler og aktører nævnes Specialpædagogisk støtte (SPS) og kontaktlærerordningen som indsatser, der støtter elever med faglige og/eller sociale udfordringer i at gennemføre uddannelsen. I dette afsnit beskrives disse indsatser nærmere, herunder hvordan de opleves af elever og ansatte.

Specialpædagogisk støtte (SPS)

SPS kan bevilliges på baggrund af en funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder på en række områder². Omfanget og typen af SPS vil derfor variere afhængigt af elevens behov for støtte til at gennemføre uddannelsen. De kvalitative interviews viser, at SPS opleves som en velfungerende og relevant støtteindsats af både elever, ansatte på skolen samt arbejdsgivere. Der er enighed om, at SPS kan medvirke til at fastholde elever med funktionsnedsættelse i at gennemføre uddannelsen. I tråd hermed viser frafaldsanalysen, at der ikke er statistisk forskel på frafaldsniveau blandt elever, der modtager SPS, og elever, som ikke gør (se Figur 5-1).

At der ikke er signifikant forskel på to elevgrupper indikerer, at SPS har en positiv effekt på fastholdelsen af eleverne, da gruppen af elever, som modtager SPS, alt andet lige som samlet gruppe må antages at have flere udfordringer, end gruppen som ikke modtager særligt støtte. Tallene indikerer altså, at de elever, som modtager SPS, i kraft af denne støtte har samme sandsynlighed for at gennemføre deres uddannelse, som de elever, som ikke har behov for SPS. Sammenholdt med de kvalitative data, giver dette altså en indikation af, at SPS har en vis fastholdende effekt for elever berettiget dertil.

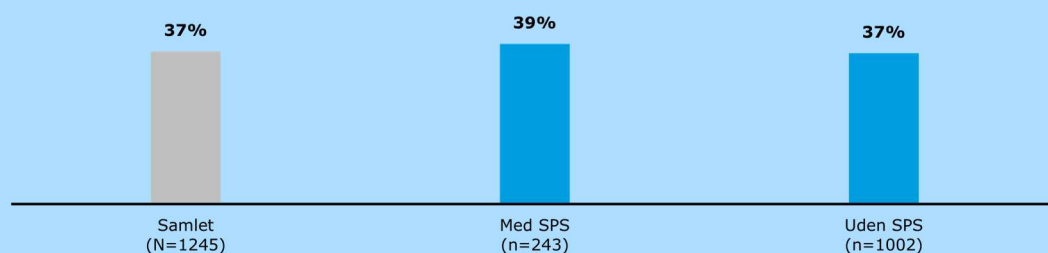
² Børne- og Undervisningsministeriet, [Hvad er SPS? - SPS \(spsu.dk\)](https://www.spsu.dk/)

Der er ingen signifikant forskel på andelen, der frafalder, blandt elever, der modtager SPS, og dem, der ikke gør.

Nedenstående figur viser, at der ikke er signifikant forskel i andelen af frafaldne elever i gruppen af elever, der modtager SPS, og den gruppe, der ikke gør. Der er hhv. 39 og 37 pct., der frafalder blandt elever, der modtager SPS, og dem, der ikke gør. Undersøges disse tal for lokale forskelle mellem SOSU Nord og SOSU STV, viser det sig, at billedet forholder sig omvendt for SOSU STV, og at der her er marginalt større frafald blandt de elever, der ikke modtager SPS, i forhold til de elever, der modtager SPS. Billedet er derfor ikke entydigt.

Figur 5-1: Frafald fordelt på SPS

Figurnote: Andel elever, der frafalder, er beregnet for elever, der er påbegyndt hovedforløb på SOSU-assistentuddannelsen i perioden januar 2018 til juli 2020.

Elever, som modtager SPS, fortæller, at de er blevet hjulpet til at mestre ordblindhed eller til at strukturere læsning og opgaveskrivning. Generelt fremhæver undervisere, at SPS kan give eleven en tryghed, som er essentielt for, at eleven kan lære og dermed gennemføre uddannelse. SPS kan også understøtte elever, der har vanskeligt ved at begå sig socialt, i at gennemføre praktikken.

"Nogle af dem [de socialt svage elever] er faktisk intellektuelt velfungerende. På grundforløb skal elever på en snusepraktik. Her skal de [socialt svage elever] nok komme igennem intellektuelt, men du får problemer, hvis du ikke kan begå dig socialt. Der kommer den ene konflikt efter den anden. SPS-lærere fortæller dem, hvordan de kan undgå konflikt. En af de pågældende elever lærte faktisk at navigere, så hun ikke skabte så meget konflikt."

Underviser

En udfordring ved SPS er imidlertid, at støtten ofte er fraværende under praktikperioder. Elever og undervisere beretter om, at selvom en elev har fået bevilliget SPS under uddannelsesforløbet, er det i praksis ikke altid muligt for eleven at modtage støtten under praktik. Den manglende støtte under praktik kan i nogle tilfælde betyde, at nogle stopper på uddannelsen.

"(...) De har krav på det [SPS], men praktiksteder siger, de ikke har tid til det. Elever kommer i klemme i magtrelationer. Så er det lettere bare at tie stille og få det [praktikken] overstået."

Underviser

Det varierer, i hvilket omfang praktikkommunen tilbyder SPS-relaterede aktiviteter. Støtte til ordblindhed, fx læsehjælp fremhæves blandt flere kommunale uddannelseskonsulenter som værende et tilbud, som praktiksteder tilbyder og får timebetaling for. Andre praktiksteder tillader elever med SPS, at de kan få fri til at tage hen på skolen for at få den støtte, de har behov for. Endelig er der praktikkommuner, der fortæller, at de har fravalgt at tilbyde SPS i praktikken til elever med komplekse problematikker.

"SPS-timer kan hos os også læses ind i praktikken, men vi har valgt det fra. SPS skal ikke være sagsbehandling, og når eleverne har så komplekse situationer, vælger vi det fra."

Uddannelseskonsulent

I Thisted samarbejder elevkoordinatoren på skolen med praktikkommune og praktiksted første gang, en elev skal have SPS-timer med ud i praktikken. Her afholdes en overgangssamtale mellem elevkoordinator, ansættende myndighed, praktikansvarlig (teamleder) og praktikvejleder, så alle klædes på til, hvilke behov den pågældende elev har, og hvordan de forskellige aktører kan støtte eleven under praktik (se Boks 5-4). Netop viden om elevens særlige behov er noget, som nogle praktikvejledere efterspørger, da de oplever det som problematisk, at oplysninger om SPS ikke automatisk går fra skolen til praktikstedet. I disse tilfælde bliver det den enkelte elevs ansvar at orientere praktikstedet om sit behov for støtte, hvilket kan være vanskeligt for en elev, der i forvejen er udfordret. Der fremstår altså et klart behov for at afholde en form for overdragelsessamtale eller som minimum styrke systematikken i overdragelsen af relevante oplysninger om eleven.

I et forsøg på at imødekomme dette behov har regionale praktikvejledere indført en forventnings- og forudsætningssamtale med hver elev en af første dage i praktikken. Her skal eleven fortælle om sig selv og sine eventuelle udfordringer, så praktikvejlederen ved, hvordan de bedst muligt støtter eleven i udfordrende situationer. Samtalen afholder praktikvejlederen med alle elever, uanset om de modtager SPS (se Boks 5-3).

Mens analysen altså identificerer SPS som en virkningsfuld indsats, kan den manglende statistiske forskel i frafaldet mellem gruppen af elever, som modtager SPS, og den gruppe, som ikke modtager SPS (se figur 5-1), dog også indikere, at der er elevgrupper, som kunne profitere af SPS, men som i dag ikke modtager denne støtte. Dette perspektiv understøttes til dels af de kvalitative interviews, hvor flere netop peger på, at der er elevgrupper, som ikke modtager den støtte (SPS eller andre former), de reelt har brug for, for at kunne gennemføre uddannelsen. De gennemførte interviews peger således på, at en gennemgående udfordring ved SPS er, at støtten kun kan bevilliges på baggrund af en diagnosticeret funktionsnedsættelse hos eleven. Dette opleves som problematisk, fordi en elev kan have et reelt støttebehov uden at have en diagnose. De nuværende bevillingsregler for SPS bevirker med andre ord, at ikke alle elever modtager den støtte, de har behov for. Det kan føre til, at nogle elever frafalder. Dette er en problematik, som både elever, der er frafaldet, undervisere og elevkoordinators understreger i interviews.

"SPS modtager man kun med diagnose eller ordblindhed. Jeg er ordblind, men har klaret en ordblinde-test, så jeg kan ikke få SPS. Jeg har knoklet i flere år for at lære at skrive og læse på et normalt niveau. Jeg har lært min hjerne mange ting, som gør, jeg falder uden for ordblind i deres test. Men over 50 pct. af det, jeg skriver, er volapyk, alligevel ville de [skolen] ikke hjælpe mig [med SPS]".

Elev, frafaldet

Ifølge ledere og undervisere på skolerne, samt praktikvejledere og uddannelseskonsulenter, udgør særligt tosprogede elever en elevgruppe, der i særlig grad mangler støttetilbud til (se også afsnit 3.3). Denne gruppe elever behøver støtte til at overkomme sproglige og kulturelle barrierer for at gennemføre uddannelsen, men kan ikke tildeles SPS.

"Tosprogede kan ikke få SPS-støtte, fordi man ikke kan lave ordblindetest på dem. Tosprogede har bare ikke ord nok, og derfor kan man ikke måle dem i en [ordblinde]test. SPS-tilbud er der, men de mangler til tosprogede – nogle i den elevgruppe har åbenlyse behov for struktur. Jeg underviser i dansk, så jeg har ikke så mange tosprogede, men de, der er, kunne profitere fra SPS. De mangler også kulturforståelse (...) Jeg har oplevet elever, der kommer med gaver eller laver mad [til mig]. Så har man ikke forstået den danske kultur ret godt."

Underviser

Udover at de tosprogede elever ikke er berettigede til SPS, fremhæves det også, at denne gruppe heller ikke kan profitere af forberedende voksenundervisning (FVU). Årsagen er ifølge de interviewede, at FVU kræver et større ordforråd, end mange tosprogede elever har.

Kontaktlærerordning

En anden udbredt støtteindsats er elevernes mulighed for formelle og uformelle samtaler med sin kontaktlærer på skolen. Kontaktlæreren skal fungere som en støtte for eleven, mens de er på skolen, og en, som den elev kan gå til, hvis han eller hun oplever problemer. Det er imidlertid meget forskelligt, hvordan eleverne oplever relationen til kontaktlæreren, og deraf om denne opleves som en reel støtte i hverdagen. Nogle elever giver udtryk for, at deres kontaktlærer er en særlig god støtte, og elever, der er frafaldet, beretter, at de har talt med deres kontaktlærere om alt fra fravær, til overvejelser om at droppe ud samt trivsel under Covid 19-nedlukningen. Andre elever oplever intet bånd til sin kontaktlærer og taler derfor ikke med dem, medmindre de skal.

"Vi en har kontaktlærer, men vi ser dem sjældent. Jeg har skiftet kontaktlærer rigtig mange gange, for jeg har ikke haft et bånd med dem. På hjælperuddannelsen, oplevede jeg, vi snakkede lidt med kontaktlæreren."

Elev, nuværende med baggrund som social- og sundhedshjælper

Virkningen af kontaktlærerordningen opleves således meget forskelligt. Når ordningen fungerer, oplever nuværende og frafaldne elever den som en rigtig god hjælp, men det forudsætter, at ordningen prioriteres på skolerne, og at eleverne møder kontaktlæreren i sin hverdag, fx i forbindelse med undervisningen, så eleven kommer til at kende kontaktlæreren og har mulighed for at opbygge en tillidsfuld relation til vedkommende. Omvendt oplever eleverne, at ordningen mister sin værdi, når elever oplever sin kontaktlærer som fjern og fremmed og derfor ikke har lyst til at delagtiggøre kontaktlæreren i deres udfordringer. Uden kendskab til eleverne og deres udfordringer kan kontaktlæreren ikke give den nødvendige støtte, hvorfor ordningen mister sin værdi.

En udfordring ved ordningen er, at elev og kontaktlærer sjældent er i kontakt, mens eleverne er i praktik. Noget som nuværende elever, der ellers oplever kontaktlæreren som en god støtte, savner.

"Det ville være rart at vide, at min kontaktlærer tænker på, hvordan jeg har det [undervejs i praktik]. Det er vigtigt, at vi ikke kun taler sammen, når vi har det dårligt. Det vil betyde noget, at kontaktlæreren er interesseret i, hvordan det går [mig i praktiken]."

Elev, nuværende

Under praktikken er elever fortsat tilknyttet deres kontaktlærer. En leder fortæller, at kontaktlærer og elev i princippet kan ringes ved, og behovet herfor varierer fra elev til elev. I praksis opfordres eleverne dog ofte til selv at løse problemet i praktikken i samarbejde med praktikvejlederen. En praksis, som også fremgår af interviews med elever, der er frafaldet. Nogle af disse elever oplevede problemer, mens de var i praktik. I den forbindelse inddrog nogle elever deres arbejdsgiver og/eller

FOA, mens blot enkelte elever fortæller, at personale fra skolen var inddraget, fx elevkoordinatoren. Disse beretter typisk, at skolen (for) sent blev involveret.

Generelt viser analysen, at der er et klart forbedringspotentiale for kontaktlærerordningen, som peger på, at kontaktlærer og elev skal være i jævnlig kontakt, både mens eleven er på skolen og i løbet af praktikperioder.

5.2 Lokale støtteindsatser

Som nævnt oplever både skoler og praktikkommuner, at der er udfordringer hos elever, som de velkendte og udbredte støtteindsatser ikke imødekommer. Derfor har de iværksat mange og forskellige lokale initiativer. Nogle er målrettet elevers faglige udfordringer, såsom lektiecafé. Andre er målrettet elever med sociale eller private forhold, der truer elevens gennemførelse af uddannelsen, eksempelvis hjælp fra en elevrådgiver. I dette afsnit præsenteres en række lokale initiativer beskrevet i interviews med ansatte på skoler, elever og uddannelseskonsulenter. Heriblandt opleves nogle initiativer som særligt virkningsfulde, fx mentorordningen. Det er dog ikke muligt at kortlægge indsatsernes virkning præcist i denne analyse, hvorfor de nævnte støtteindsatser primært beskrives med henblik på at skabe overblik over eksisterende initiativer og inspiration til udvikling af nye.

Boks 5-1: Eksempel på indsats målrettet elever med behov for faglige støtte

Lektiecafé

SOSU Nord tilbyder eleverne lektiecafé ugentligt. Lektiecaféen er dog ikke særlig brugt ifølge både nuværende og tidligere elever. Eleverne begrundet det med manglende kendskab til caféen, at det kan være tabubelagt at opsøge faglig støtte og at det kræver, at man som elev selv er opsøgende på tilbudet. Undervisere påpeger, at lektiecaféer giver fagligt svage elever en mulighed for at løfte sig fagligt, men at det kræver et overskud og ro på hjemmefronten at kunne tage ansvar for egen læring og opsøge lektiecaféen.

Coaching (Thisted)

Skolen tilbyder coaching til elever. En elev kan få tildelt coaching ved at opsøge sin elevkoordinator. Alternativt kan elevens kontaktlærer henvise eleven til coaching, hvis eleven synes at have behov herfor. Ledere på skolen fortæller, at coaching har stor effekt, fordi eleven føler sig set og mødt i forhold til den hjælp, som eleven har brug for. Det øger ifølge lederen elevens trivsel og virker dermed fastholdende. Coaching omtales af nuværende elever som en særlig god støtteindsats, og en elev, fortæller at hun har fået hjælp til eksamensangst. Netop hjælp til eksamensangst efterspørges af nuværende elever på en anden skole.

Elevrådgiver (Hjørring)

Skolen har ansat en elevrådgiver som rådgiver om tvangsfjernelse af børn, misbrug mv. og hjælper på den måde elever med problemer i privatlivet videre i systemet. Skolen oplever, at elevrådgiveren har rigtig travlt, og tilbuddet imødekommer derfor et stor behov hos eleverne.

Mentorordning (Mariagerfjord)

Per 1. januar 2021 har Mariagerfjord Kommune ansat to mentorer, der skal understøtte elever med personlige eller faglige udfordringer. Den ene mentor er uddannet social- og sundhedsassistent samt har en baggrund som coach, hvilket gør mentoren god til at hjælpe elever med faglige udfordringer. Den anden mentor er uddannet folkeskolelærer og SPS-lærer og er særligt god til at hjælpe elever med dansk som andetsprog. Mentorordningen tilbydes både, når elever ansat i kommunen er i praktik og når de er på skolen. Kommunen oplever, at det har forebygget frafald blandt elever. Ifølge uddannelseskonsulenten betyder det noget, at eleverne bliver anerkendt, hvor de er. Det gør mentorerne. Mentorordningen muliggør også, at praktikvejledere kan fokusere på det faglige med eleverne i praktikken og henvise til mentorerne, hvis eleverne har udfordringer i deres privatliv. Det er mange vejledere begejstret for.

Psykologsamtaler

En række kommuner, heriblandt Hjørring, Rebild og Vesthimmerland, tilbyder elever med udfordringer psykologsamtaler. En uddannelseskonsulent fremhæver i den forbindelse, at tilbuddet, for at være virksomt, skal ledsages af kommunikation mellem arbejdsgiveren og henholdsvis skolen og praktikstedet. Kommunikation er afgørende for, at arbejdsgiveren kender til udfordringer hos eleven, så de kan henvise eleven til tilbuddet om psykologsamtaler. Det er desuden vigtigt, at kommunikationen sker hyppigt, så psykologsamtaler tilbydes så tidligt som muligt til eleven, så udfordringerne ikke vokser sig så store, at eleven må stoppe på uddannelsen før tid.

Indsatser målrettet elever i praktik eller i overgang mellem skole og praktik

Skoler og arbejdsgivere har iværksat en række lokale indsatser, som på hver sin vis forsøger at understøtte elever i forbindelse med specifikke dele af praktikforløbet, fx sikre en god velkomst og opstart i praktik. Andre initiativer har til formål at styrke overgange mellem skoleperioder og praktik, fx forberede eleverne på, hvad de kan forvente i praktikken. I dette afsnit præsenteres nogle af disse tiltag. Nogle fremhæves af uddannelseskonsulenter, praktikvejledere og elever som værende særligt virkningsfulde, fx overgangssamtaler. Det er dog ikke muligt at kortlægge indsatsernes virkning præcist i denne analyse.

Boks 5-3: Eksempler på indsatser, der skal sikre en god praktikstart, eller støtte elever udfordret under praktiken

Hilse-på initiativer

- I Frederikshavn Kommune har man organiseret snusepraktikken på grundforløbet som en 'hilse-på'-praktik', idet eleverne allerede på grundforløbet tildeles det praktiksted, hvor de skal hen i første praktik på hovedforløbet. Det betyder, at eleverne kender beboerne, praktikvejledere og ledere på praktikstedet.
- På en neurologisk afdeling i regionen inviteres kommende elever til at besøge afdelingen før praktikstart. Invitationen sendes elektronisk sammen med materiale om afdelingen. Målet med besøget er, at eleven kan hilse på de kommende kollegaer i praktikken og dermed fjerne en eventuel frygt ved at starte i praktikken. Praktikvejlederen beretter, at eleverne er rigtig glade for besøget.

Forventninger til praktik

- Frederikshavn Kommune tilbyder elever på grundforløbet at deltage i en elev-arbejdsgiver-café. I caféen er forskellige emner med relevans for elevernes praktik på dagsordenen, fx ferieregler, overenskomst.
- Ved praktik i socialpsykiatrien og somatikken afholder praktikvejledere en forventnings- og forudsætningssamtale med eleven kort tid efter, at eleven er startet i praktik. Til samtalen skal eleven fortælle om eventuelle udfordringer, og hvordan eleven lærer bedst, så praktikvejledere har kendskab til, hvad og hvordan de kan understøtte eleven. På hæmatologisk afdeling skal eleverne to dag før mødet sende praktikvejlederen en skriftlig præsentation af, hvem de er, deres forudsætninger og forventninger til praktikken samt deres læringsstil.

Fælles introduktioner

- På Aalborg Universitetshospital Syd får elever på deres første praktikdag en fællesintroduktion. Her mødes andre elever på tværs af afdelinger. De får taget mål til uniformer, udleveret Id-kort, vist hvor tøjautomater er mv. Desuden får de praktisk information om sygemelding, planlægningsark mv. Der kommer også en afgangselev og fortæller eleverne om stedet og den gode introduktion.
- I Rebild Kommune er der en fælles, central introduktion til elever, når de starter i praktik. Uddannelseskonsulententer introducerer eleverne til ansættelsesforhold i kommunen og læringsredskaber. Til den fælles introduktion er praktikvejledere også inviteret, så de hører det samme som eleverne.

Indsatser målrettet elever udfordret under praktik

- I Mariagerfjord Kommune afholdes en praktikcafé for elever med dansk som andetsprog. Caféen afholdes ugentligt med en af kommunens mentorer. Til caféen taler mentoren med eleverne om kultur i praktikken, og kommunen oplever, at mange misforståelser af dansk kultur bliver afhjulpeth.
- Rebild Kommune har mulighed for at tilbyde elever, der har svært ved at rumme at være fuldtid ved deres praktiksted, et pusterum midt på ugen. Det gør de ved at samle elevens seks timers ugentligt studietid til en dag midt på ugen, hvor de har mulighed for at arbejde hjemme. Kommunen skal bevillige det til elever.

Boks 5-4: Eksempler på indsatser, der skal styrke overgange mellem skole og praktik

Overgangssamtale for elever med SPS (Thisted)

På skolen samarbejder elevkoordinatoren med arbejdsgiver og praktiksted første gang, en elev skal have SPS-timer med ud i praktikken. Her afholdes en overgangssamtale mellem elevkoordinator, arbejdsgiver, praktikansvarlig (teamleder) og praktikvejleder, så alle klædes på til, hvilke behov den pågældende elev har, og hvordan de forskellige aktører kan støtte eleven under praktik. Uddannelseskonsulent i Thisted Kommune fremhæver, at de til samtalen oplyser eleven om, at han/hun ikke er alene med deres udfordringer, for alle til samtalen er interesseret i at skabe gode rammer for eleven. En elev med SPS fortæller, at overgangssamtalen var meget hjælpsom, for den forberedte hende på, hvad hun kom ud til i praktikken, og hvad hendes rolle var. Struktur og klar information om, hvad der er forventes af hende, er netop støtten, hun har brug for.

Overgangssamtale for alle elever (Frederikshavn)

Fra august 2021 har kommunen tilbudt alle elever på grundforløbet – uagtet om de er bevilliget til SPS – en samtale inden start på hovedforløbet. Samtalen foregår på skolen, hvor uddannelseskonsulenter kommer ugentligt. Overgangssamtalen skal efter planen foregå ved hver overgang. Tiltaget er nyt, så kommunen er endnu ikke i mål med at præcisere alle arbejdsgange.

6. CENTRALE OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER OG ANBEFALINGER

Dette kapitel præsenterer de væsentligste opmærksomhedspunkter, fremadrettede perspektiver, og relevante tiltag, som tegner sig på baggrund af analysens resultater. Kapitlets perspektiver og identificerede opmærksomhedspunkter er udledt af analysens overordnede resultater og konklusioner samt med afsæt i inputs og gode eksempler på praksis, som er blevet afdækket via de gennemførte interviews.

Bedre information om uddannelsen til kommende elever

Nærværende analyse peger på, at en del af eleverne, som starter på social- og sundhedsassistentuddannelsen, ikke har et reelt billede af uddannelsen, både hvad angår det faglige indhold og niveau, og hvad den kræver. Analysen identificerer dette som en af årsagerne til et stort frafald i starten af hovedforløbet og særligt i forbindelse med elevernes første praktik. Analysen peger således på vigtigheden af generelt at styrke arbejdet med at informere eleverne om uddannelsen, så man i højere grad sikrer, at de elever, der starter på uddannelsen, har et reelt billede af, hvad det kræver, og hvilke jobfunktioner de kommer til at indgå i både som elev og som færdiguddannet. De kvalitative interviews peger ydermere på, at denne problemstilling med manglende viden om uddannelsen i særlig grad gør sig gældende for de elever, som henvises fra jobcentrene, og at mange af disse elever frafalder. Dette indikerer, at der er et særligt behov for at styrke samarbejdet med jobcentrene og sikre, at konsulenterne her også har et præcist billede af, hvad uddannelsen reelt indeholder og kræver af eleven, så de dermed kan give mere kvalificeret vejledning til potentielle elever.

Styrket forberedelse af eleverne til særligt første praktik

Analysen viser tydeligt, at mange elever oplever et stort praksis- og ansvarschok, når de starter i den første praktik, og det afspejler sig også i et stort frafald i forbindelse med denne praktik. Dette synliggør et stort behov for, at eleverne dels klædes bedre på til den første praktik, så de er mere forberedte på, hvad der venter dem, dels at praktikstederne i højere grad sikrer en god introduktion og vejledning indledningsvist i praktikken, så eleverne kommer godt fra start og bliver ordentligt introduceret til arbejdsgange og konkrete opgaver, samt bliver ordentligt integreret i det kollegiale arbejdsfællesskab. Dette skal være med til at give eleverne en sikkerhed og tryghed i deres praktikforløb, som kan bidrage til, at de i højere grad er motiverede for at blive på uddannelsen. Konkret kan dette ske via 'hilse-på'-arrangementer på praktikstedet (se Boks 5-3), men også ved, at man på praktikstederne arbejder med en mere struktureret opstart, samt en længere indkøringsperiode og mere løbende sparring og vejledning i hverdagen.

Bedre overgange mellem skole og praktik via fx øget simulationstræning og tættere kontakt mellem undervisere og praktikvejledere

I relation til de beskrevne udfordringer, der knytter sig til første praktikperiode, afdækker analysen også, at eleverne generelt oplever manglende sammenhæng mellem skole og praktik, hvilket er en kendt problematik i andre lignende undersøgelser på området. De oplever overgangene som meget abrupte, og at der er tale om to parallelle forløb i deres uddannelse. Analysen indikerer dermed et behov for en øget indsats for generelt at sikre bedre overgange mellem skole og praktik.

Analysen viser også, at der enkelte steder er igangsat indsatser, som netop har fokus på at forbedre overgangene enten for alle elever (i Frederikshavn Kommune) eller udvalgte elevgrupper (fx SPS-elever i Thisted Kommune). Sådanne 'overgangssamtaler' kan med fordel suppleres af andre lignende aktiviteter, som har til formål at sikre bedre overgange. Det kan fx være i form af gensidige besøg eller netværksaktiviteter mellem undervisere og praktikvejledere. Det kan også være i form af opsamlingsdage og buddy-ordninger, som netop er med til at sikre en tættere kobling mellem skoleforløb og praktik.

Analysen identificerer også simulation, hvor elever vha. dukker og konstruktioner af ældreboliger får mulighed for at træne forskellige teknikker, inden de skal anvende dem konkret i praksis, som et godt redskab til at forberede eleverne på de opgaver, de skal løse i praktikken, men den peger også på, at dette redskab anvendes alt for lidt i dag. Simulation kan med fordel anvendes langt mere systematisk til at understøtte koblingen mellem skole og praktik. Simulationen kan antage flere former og kan foregå både på skolen, hvor den kan foretages af såvel undervisere på skolen som vejledere fra praktikken, men den kan også foregå ude på et praktiksted, så eleverne på den måde også kommer tættere på praksis i undervisningen.

Styrkelse af vejledningen i praktikken

Et af analysens centrale resultater er, at en betydelig del af elevfrafaldet knytter sig til elevernes tid i praktikken. Samtidig peger interviewene med både nuværende og frafaldne elever på, at mange elever oplever en mangelfuld og i nogle tilfælde helt fraværende vejledning under deres praktikforløb. Dette bidrager til, at eleverne ofte føler sig meget overladt til sig selv og oplever stor usikkerhed i forhold til, om de løser deres opgaver tilfredsstillende, eller om de skal gøre noget anderledes.

Analysen peger således på, at et væsentligt element i indsatsen med at mindske frafaldet på uddannelsen er at sikre en højere kvalitet, mere systematik og bedre organisering af vejledningen. Her peges der først og fremmest på et behov for, at vejledningen rent faktisk afholdes og vejledningen organiseres, så den er 'robust' over for sygdom, arbejdspress, ændringer i arbejdsplaner eller lignende – forhold som ofte fremhæves som årsager til, at vejledningen bliver aflyst eller ikke finder sted i det tiltænkte omfang. Her kan praktikstederne med fordel arbejde med en form for vikarordning, der kan hjælpe til, at vejledningen bliver mindre sårbar for aflysninger, og så eleven altid har en at gå til (se Boks 4-1). Analysen peger på, at vejledningsindsatsen skal have fokus på både udførelsen af opgaverne i hverdagen, samt bidrage med at koble den lærte teori fra skoleperioderne til det praktiske arbejde.

Understøttelse af elevernes kobling til skolen og til hinanden under praktikken

Analysen viser, at eleverne oplever skole- og praktikforløb som meget adskilte, og at de indbyrdes faglige og sociale relationer mellem eleverne typisk bliver sat på 'stand by', mens eleverne er i praktik. Dette skyldes bl.a. uddannelsens struktur, som lægger op til en relativt skarp opdeling mellem skole og praktik. Dette forholder sig imidlertid anderledes på andre vekseldannelser (fx pædagog- og sygeplejerskeuddannelserne), hvor der som en del af uddannelserne er indtænkt 'hjemkald' eller teoridage, hvor eleverne under deres praktik kommer tilbage på skolen og samler op på det lærte, og søger at sikre kobling til den faglige teori. Erfaringerne fra disse uddannelser viser, at denne fastholdelse af elevernes forbindelse til skolen og de øvrige elever kan være medvirkende til, at eleverne fastholdes på uddannelsen. I relation til dette indikerer analysen, at en tættere og mere løbende kobling til skolen under praktikperioden vil kunne hjælpe eleverne til at opleve en tættere sammenhæng mellem den lærte teori og deres daglige virke under praktikken. På samme måde vil en tættere kontakt til de øvrige elever givetvis kunne styrke de sociale relationer yderligere og dermed øge den fastholdende virkning, de sociale relationer har. På denne baggrund synes det relevant at afsøge forskellige initiativer, der kan medvirke til sikre en tættere kobling til skolen, og som understøtter netværksdannelse og vedligeholdelse af de sociale relationer mellem eleverne.

Styrkelse af indsatsen i forhold til tosprogede elever

Et centralt fund i analysens kvalitative del er, at tosprogede elever er særligt udfordret pga. sprogsvækheder og kulturforståelse. Flere af de tosprogede elever besidder ikke de nødvendige sproglige kompetencer, der gør dem i stand til at tilegne sig faglig viden og kompetencer. Dog peger undervisere og uddannelseskoordinatorer på, at denne elevgruppe er meget motiverede og engagerede og har væsentlige omsorgskompetencer, der også er afgørende at besidde. En udfordring for at understøtte de tosprogede elever er dog, at der ikke i tilstrækkelig grad eksisterer tilbud målrettet denne gruppe. Fx er det ikke muligt at søge om SPS pga. sprogudfordringer. Analysen viser, at der

enkelte steder er igangsat initiativer målrettet tosprogede elever (Mariagerfjord Kommune). Et eksempel på det er en ugentlig praktikcafé for tosprogede elever, der afholdes af kommunernes mentorer. Formålet med praktikcaféen er at skabe dialog mellem eleverne og mentoren om dansk kultur, og hvordan det kommer til udtryk i praktikken (se Boks 5-2). Samlet peger analysen således på, at der er et betydeligt og uudnyttet potentiale i at understøtte de tosprogede elever bedre, både hvad angår undervisningen på skolen og praksis under praktikkerne.

Bedre kobling af naturfag og farmakologi til praksis

Analysen viser, at en af de væsentligste udfordringer under skoleforløbet på tværs af elever er knyttet til fagene naturfag og farmakologi. Elever og undervisere peger på, at fagenes indhold er vanskeligt og svært at forbinde til praksis. Desuden er det naturvidenskabelige fokus i disse to fag som oftest ikke årsagen til, at eleverne søgte ind på assistentuddannelsen. I relation til dette peger analysen på, at en tættere kobling af naturfag og farmakologi til praksis vil kunne hjælpe eleverne. På den baggrund vil det være en fordel, at naturfag og farmakologi kobles til andre fag, der er mere praksisnære for på den måde at understøtte eleverne i at se anvendeligheden af fagene i praksis.

BILAG 1: METODEBILAG

Dette bilag beskriver, hvilket datagrundlag de kvantitative analyser er baseret på, hvilke metodiske valg der er foretaget i analyserne, samt hvilke problematikker der er i data til analyse af frafald.

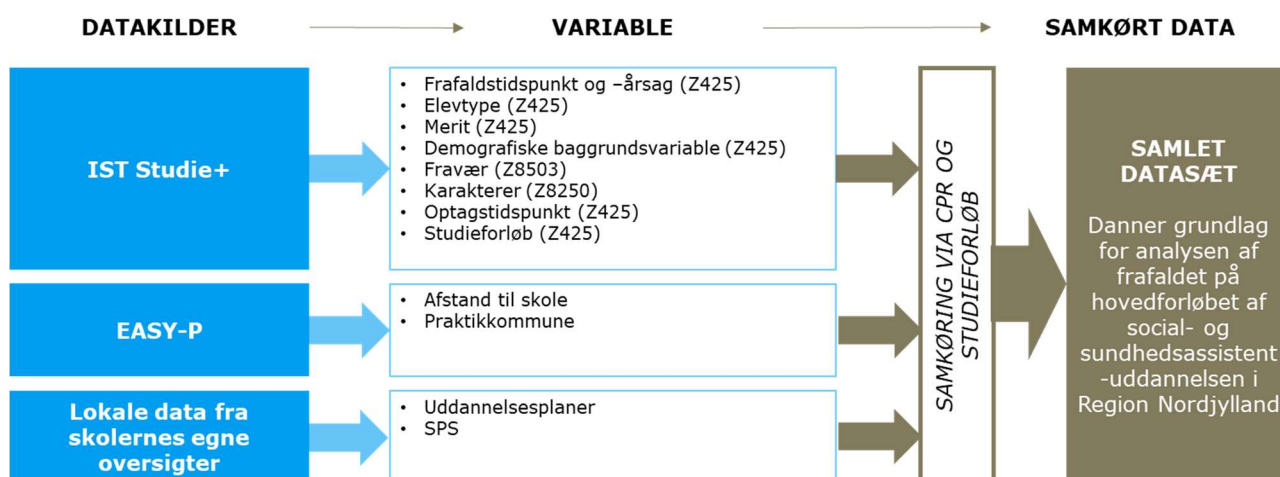
Bilaget er struktureret i tre afsnit: Først beskrives datagrundlaget for eleverne på hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen i Region Nordjylland. Derefter beskrives metoderne for beregning af de centrale analysevariable: frafald, frafaldsårsager og frafaldstidspunkt. Til sidst beskrives data og metoderne for beregning af frafald i overgangen mellem grundforløb 2 og hovedforløb på assistentuddannelsen. Afsnittet afsluttet med generelle overvejelser i forhold til sammenligning med frafaldsstatistikkerne udarbejdet af Styrelsen for It og Læring (STIL).

Beskrivelse af datagrundlaget for elever på hovedforløb

Datagrundlaget er baseret på administrationsdata trukket på elevniveau fra systemerne *IST Studie+*, *EASY-P* samt lokale data fra skolernes egne elevoversigter. *IST Studie+* indeholder data på elevniveau på ungdoms- og voksenuddannelse. *EASY-P* er et administrationssystem under Styrelsen for It og Læring, der indeholder information om elevernes uddannelsesaftaler. Data om elevernes uddannelsesplaner og modtagelse af SPS (Socialpædagogisk støtte) kommer fra skolernes lokale oversigter.

Datakilderne har hver især bidraget med en række variable, der bruges i analysen. Figuren herunder giver et overblik over datakilder og variable.

Figur 0-1: Dataoverblik

Figurnote: IST Studie+ hed tidligere UddData+. Data på elevernes fravær og karakterer bruges ikke i denne analyse grundet store usikkerheder i de to datasæt. Usikkerhederne i fraværdata skyldes stor variation i registreringspraksis på tværs af hold, lærer og skoler. Variationen er så stor, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at beregne sammenlignelige fraværspcenter. Usikkerhederne i karakterdata skyldes mangelfuld integration mellem administrative systemer. Så selvom karakterdata eksisterer, er det ikke muligt at hente en komplet oversigt over dem ud, uden avancerede database-løsninger, som skolernes administration ikke har mulighed for på nuværende tidspunkt.

Grunddatasættet i analyserne kommer fra *IST Studie+* fra SOSU Nord og SOSU STV. Datasættet er trukket for alle elever på hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen fra 2018 til og med nyeste data. Datasættet fra SOSU Nord og SOSU STV indeholdt samlet 2.003 observationer, fra perioden januar 2018 til oktober 2021. Herefter er datasættet afgrænset til den relevante periode og rensset for dubletter. De endelige analysedata består af 1.246 elevobservationer. De konkrete data-rensningstrin er vist i tabellen herunder og beskrives bagefter.

Tabel 1: Datarens

Beskrivelse	Antal observationer		
	Samlet	SOSU Nord	SOSU STV
0. Grunddatasæt fra SOSU Nord og SOSU STV	2.003	1.766	237
1. Fjerner elever, der ikke er startet på uddannelsen ¹	1.999	1.763	236
2. Fjerner elever, der ikke er tilknyttet et defineret skoleforløb ²	1.996	1.759	236
3. Afgrænsning af data til relevant periode ³	1.264	1.088	175
4. Beholder seneste observation for eleverne (kun elever efter 2020 kan have flere observationer)	1.245	1.072	174
Antal elever i analysedatasættet	1.245	1.072	173

Tabelnote: ¹ Elever med følgende frafaldsårsager er udeladt: "Ans. trukket", "Ej påbegyndt" og "Ikke kontakt".

² Elever registreret med "INDV..." skoleforløb er udeladt, da deres uddannelsesplan er ukendt.

³ Elever, der er optaget på hovedforløbet på social- og sundhedsuddannelsen uden for perioden 1/1-2018 – 31/7-2020 er udeladt.

Beregning af frafald på hoveduddannelsen

I dette afsnit beskrives, hvordan frafaldet blandt elever er beregnet. Derefter beskrives metoden for at definere, på hvilket tidspunkt i hovedforløbet eleven er frafaldet.

Det overordnede frafald er beregnet i følgende trin:

1. Rensning af variabelen "frafaldsårsag"
2. Identifikation af frafaldne elever ud fra specifikke frafaldsårsagskoder
3. Opregning af antal elever, der er frafaldet, i forhold til elever, der fuldfører i analyseperioden.

Ad 1) Rensning af variabelen "frafaldsårsag"

Variabelen "frafaldsårsag" registreres i administrationssystemet i Z425 fra IST Studie+. Årsagen registreres af skolerne selv ud fra generelle årsagskoder defineret på landsplan. Efter dialog med skolernes administrative medarbejdere er følgende koder grupperet sammen som hhv. gennemført uddannelse, ikke startet på uddannelsen eller i gang med uddannelsen:

- **Gennemført uddannelse:** 'Fuldf. grundf.', 'Fuldført EUD', 'Fuldført kurset', 'FÆRTA opnået', 'Gennemf GF1', 'Gennemf GF2', 'GF1/2/HF skift'
- **Ikke startet på uddannelsen:** 'Ans. trukket', 'Ej påbegyndt', 'Ikke kontakt'
- **I gang med uddannelsen:** 'Ej afgangsmeldt'.

De resterende koder er alle koder, som anses for at være et frafald fra uddannelsen og indbefatter: 'Lærerforhold oph.', 'Person. Forhold', 'Sygdom', 'Orlov', 'Fortrødt udd.', 'Ny uddan. kode', 'Skiftet skole', 'Flyttet', 'Niveau for højt', 'Ikke udd. parat', 'Ej bestået', 'Niveau for lavt', 'Elev død'.

På denne baggrund består datasættet af følgende fordeling af elever:

Tabel 2: Oversigt over elever i analysen

Kategori	Samlet	SOSU Nord	SOSU STV
Elever, der har fuldført uddannelsen	345	296	49
Elever, der ikke har afsluttet uddannelsen endnu	436	370	66
Elever, der er frafaldet	464	406	58
Samlet	1.245	1.072	173

Til denne fordeling skal det bemærkes, at elever, der ikke har fuldført uddannelsen, i flere tilfælde faktisk har gennemført den, da der ofte ikke registreres en ny kode ved afslutning. Derfor er opdelingen mellem i gang og fuldført ikke retvisende. Dette har dog ikke betydning for analyserne.

Ad 2) Identifikation af frafaldne elever ud fra specifikke frafaldsårsagskoder

Frafald defineres som elever, der afbryder social- og sundhedsuddannelsen på deres skole med en frafaldskode specificeret ovenfor. Denne definition betyder, at nogle af de frafaldne elever faktisk

fortsætter uddannelsen på en anden skole, uden at det kan identificeres i denne analyse. Der tages højde for, at elever flytter mellem de to lokationer i SOSU Nord, men alle andre flyt imellem skoler defineres som et frafald. Ifølge skolerne er antallet af elever, der flytter til andre skoler, dog meget begrænset, og det vurderes derfor ikke at være problematisk ift. datasættets validitet. Men det kan betyde, at frafaldprocenten bliver marginalt overestimeret.

Hvis en elev er registreret som sygemeldt eller været på orlov og ikke vender tilbage inden for analyseperioden, vil eleven blive betragtet som frafaldet i analyserne. Nogle af disse elever vil evt. vende tilbage på uddannelses senere hen og derfor vil frafaldsprocenten potentielt være overestimeret. Det er ikke muligt at undersøge problemets omfang, da registreringspraksissen før 2020 ikke efterlader data om, hvem der tidligere har været på orlov og er kommet tilbage.

Ad 3) Opregning af antal elever, der er frafaldet, i forhold til elever, der fuldfører i analyseperioden
Den samlede andel elever, der er frafaldet, er beregnet ved at sammenholde alle identificerede frafaldne elever med elever, der har fuldført uddannelsen eller stadig er i gang med uddannelsen. For elever startet i foråret 2020 vil nogle ikke have haft tilstrækkeligt med tid til at gennemføre uddannelsen på analysetidspunktet (oktober 2021). Derfor kan frafaldsanden for denne gruppe være underestimeret. Det er vurderet, at denne gruppe er så tæt på afslutningen, at de ikke skævvrider analyserne.

Frafaldstidspunkt i hovedforløbet

Til at identificere, hvilken skole- eller praktikperiode eleven frafalder i, sammenholdes elevens afgangsdato fra Z425-udtrækket med start- og slutdatoer for skolernes uddannelsesplan for det hold, som eleven er registreret på. Et eksempel på denne identifikation er illustreret i figuren herunder.

Figur 0-2: Eksempel på frafaldstidspunkt for to elever med uddannelsesplan fra januar 2018 på SOSU Nord

Konkret er elevernes afgangsdato sammenholdt med deres aktuelle uddannelsesplan. Falder afgangsdatoen på første eller sidste dag i en skole- eller praktikperiode, tæller frafaldet stadig i den pågældende periode. Samlet er der 449 elever med en valid afgangsdato. Dertil er der 15 elever, der enten mangler en afgangsdato, selvom de har en frafaldsårsag, der identificerer dem som frafaldne, eller har en afgangsdato uden for elevens aktuelle uddannelsesplan. I begge tilfælde udgår eleven af analysen.

Usikkerheder i registrering af optagsdato

Beregningen af frafald og frafaldstidspunkt afhænger af korrektheden i registreringerne. Optagsdatoerne i datasættet er meget varierende, og de følger ikke uddannelsesplanerne. Dette kan skyldes merit-elever eller elever, der midlertidigt har haft afbrudt uddannelsen og vender tilbage. Men det kan også skyldes, at der i nogle tilfælde er mindre streng registreringspraksis omkring datoerne. I analyserne er dette håndteret ved at fokusere på uddannelsesplanernes opstartsdatoer i stedet for den enkelte elevs opstartsdato. Dette har den ulempe, at elever med merit tælles med i skoleperiode 1, selvom de slet ikke har været en del af dette forløb. Dermed kan frafaldsanden blive underestimeret i den første periode, hvor meritelever tæller med, selvom de ikke kan frafalde, da de reelt ikke er startet.

Beregning af frafald i overgang til hovedforløb

Analyserne af frafald i overgangen mellem grundforløb 2 og hovedforløb til social- og sundhedsassistentuddannelsen er gennemført på et selvstændigt datasæt, hvor elever, der har gennemført grundforløb 2, kobles med eleverne, der starter på hovedforløbet på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Dette afsnit beskriver kort data og datarensningen bag analyserne og derefter de anvendte metoder for at identificere frafaldet i overgangen mellem grundforløb 2 og hovedforløbet.

Data til analyserne

Analyserne af frafald i overgangen fra grundforløb 2 til hovedforløb bygger på tre datasæt:

- ét med alle elever, der afslutter grundforløb 2 på social- og sundhedsassistentuddannelsen i perioden fra juli 2017 til juli 2020.
- ét datasæt med alle elever, der påbegynder hovedforløb på social- og sundhedsassistentuddannelsen fra januar 2018 til september 2021
- ét datasæt med alle elever, der påbegynder hovedforløb på social- og sundhedshjælperuddannelsen fra januar 2018 til september 2021.

Alle datasæt er trukket fra administrationssystemet *IST Studie+* fra Z425-udtræk fra de to skoler SOSU Nord og SOSU STV i Thisted.

Grundforløbsdatasættet er afgrænset til elever, der har gennemført grundforløbet til social- og sundhedsassistent. Eleverne er identificeret ved at være registreret med en af følgende årsagskoder i frafaldsårsagen: "Gennemf GF2", "FÆRTA opnået", "Fuldført EUD" eller "GF1/2/HF skift". Samlet er der 1.099 elever, der har gennemført grundforløb 2 til social- og sundhedsassistent i perioden juli 2017 til juli 2020 på enten SOSU Nord eller SOSU STV i Thisted.

De to hovedforløbsdatasæt er begge afgrænset til elever, der påbegynder hovedforløb til hhv. social- og sundhedsassistent og -hjelper fra januar 2018 til september 2021. Elever med årsagskoderne: "Ans. trukket", "Ej påbegyndt" og "Ikke kontakt" er udeladt af hovedforløbsdatasættet, da eleverne ikke reelt er påbegyndt hovedforløbet. Samlet påbegynder 2.528 elever hovedforløb til social- og sundhedsassistent i perioden og 1.308 elever påbegynder et hovedforløb til social- og sundhedshjælper i perioden. Antallet af elever, der begynder hovedforløb, er større end antallet af elever, der afslutter grundforløb 2. Det kan skyldes, at eleverne har færdiggjort grundforløb 2 tidligere end analyseperioden, at der er elever, der ikke behøver at gennemføre grundforløb 2, eller at der er elever, der kommer fra andre skoler. Disse tre forhold påvirker ikke den reelle frafaldsprocent. Men frafaldsprocenten kan være overestimeret, da det ikke er undersøgt, hvad eleverne, der frafalder i overgangen, efterfølgende gør. Fx kan der være elever, der 'bare' skifter skole, men fortsætter uddannelsen, hvilket medtages som et frafald i denne analyse, da vi ikke har data på andre skoler.

Anvendt metode til at identificere frafaldet i overgangen til hovedforløb.

Frafaldet i overgangen til hovedforløb er identificeret systematisk ved at genfinde (matchet på CPR) alle elever fra grundforløbet på hovedforløbet til social- og sundhedsassistent. De elever, der ikke kan genfindes på hovedforløbet til social- og sundhedsassistent, er defineret som frafaldne. Af denne gruppe er en andel overgået til hovedforløbet til social- og sundhedshjælper. Med afsæt i de eksisterende data er det ikke muligt at identificere, hvad der sker med restgruppen, som ikke starter på hverken assistent- eller hjælperuddannelsens hovedforløb.

Forbehold i sammenligningen til STIL's opgørelser:

Styrelsen for It og Læring (STIL) udarbejder statistikker over frafald på hovedforløb og i overgangen på de enkelte skoler (se fx <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1920.aspx>). Disse statistikker er udarbejdet med det formål at kunne sammenligne på tværs af skoler og erhvervsuddannelser. STIL's statistikker anvender derfor generiske analysetilgange, der ikke tager højde

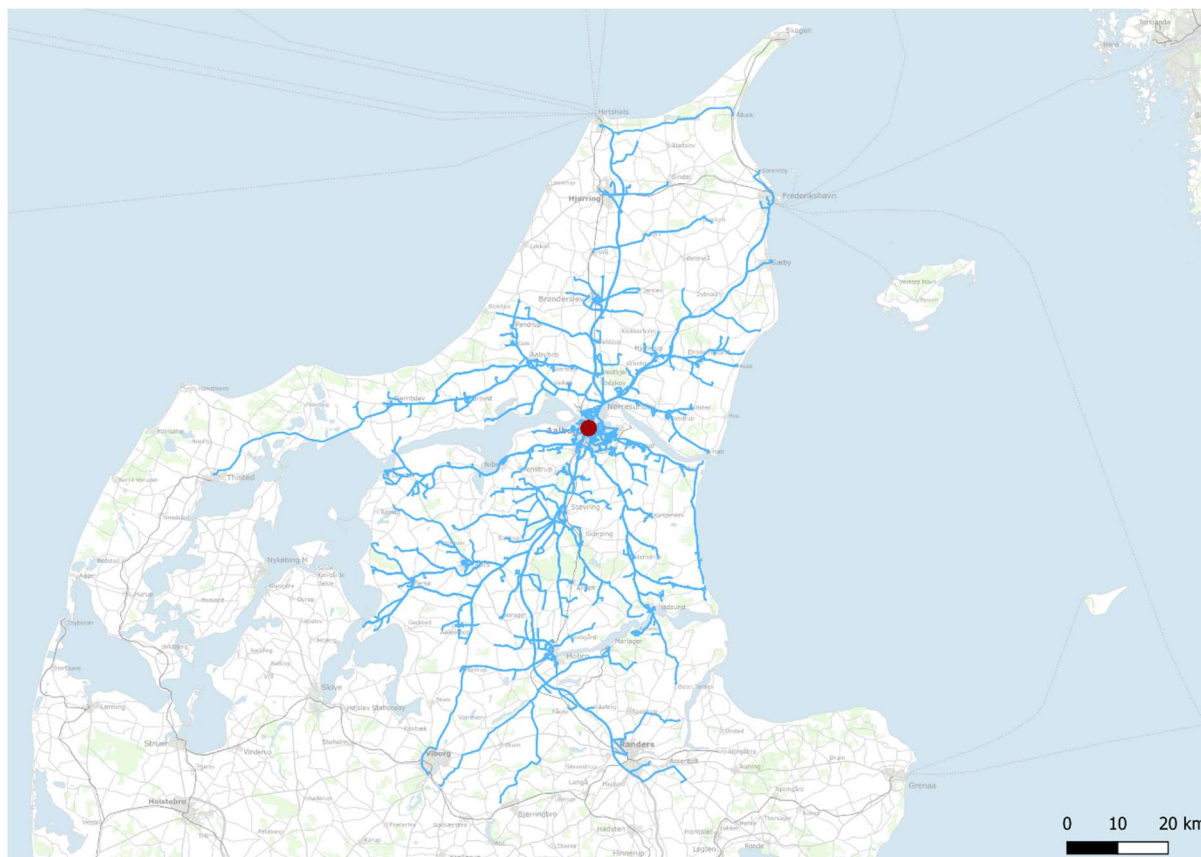
for de enkelte skolars praksis. Der er fire vigtige forbehold, når der sammenlignes med STIL's frafaldsstatistikker:

- I STIL's statistikker er sygdom og orlov ikke medtalt som frafald, hvilket gør frafaldsprocenten lavere ved STIL (det er samlet 19 pct. af de frafaldne elever i nærværende analyse, der er i disse kategorier).
- I STIL's data er der en stor tidsmæssig forsinkelse. Dvs. man kan på nuværende tidspunkt udelukkende se en reel frafaldsprocent på 2017-årgangen. Der er derfor ikke nogen tidsperiode, der reelt kan sammenlignes med nærværende analyser.
- STIL opgør frafald på årsbasis efter opstartsdato og ikke efter startdato på elevernes uddannelsesplan, som det er vurderet mest retvisende i denne analyse. Det betyder, at det ikke er muligt at sammenligne et årstal i nærværende analyse med tallene fra STIL's analyser, da de ikke 100 procent bygger på samme elever.
- STIL gennemfører analyserne på specifikke tidsmæssige vinduer (fx 3, 6, 12, 18, 36 måneder efter opstart). For at sammenligne resultaterne i denne rapport med STIL's analyser, skal 'vinduet' sættes på det maksimale, dvs. 36 måneder, da man ellers kun får frafaldet på første del af hoveduddannelsen (fx bare frafaldet på de første tre måneder af uddannelsen).

BILAG 2: DISTANCEKORT

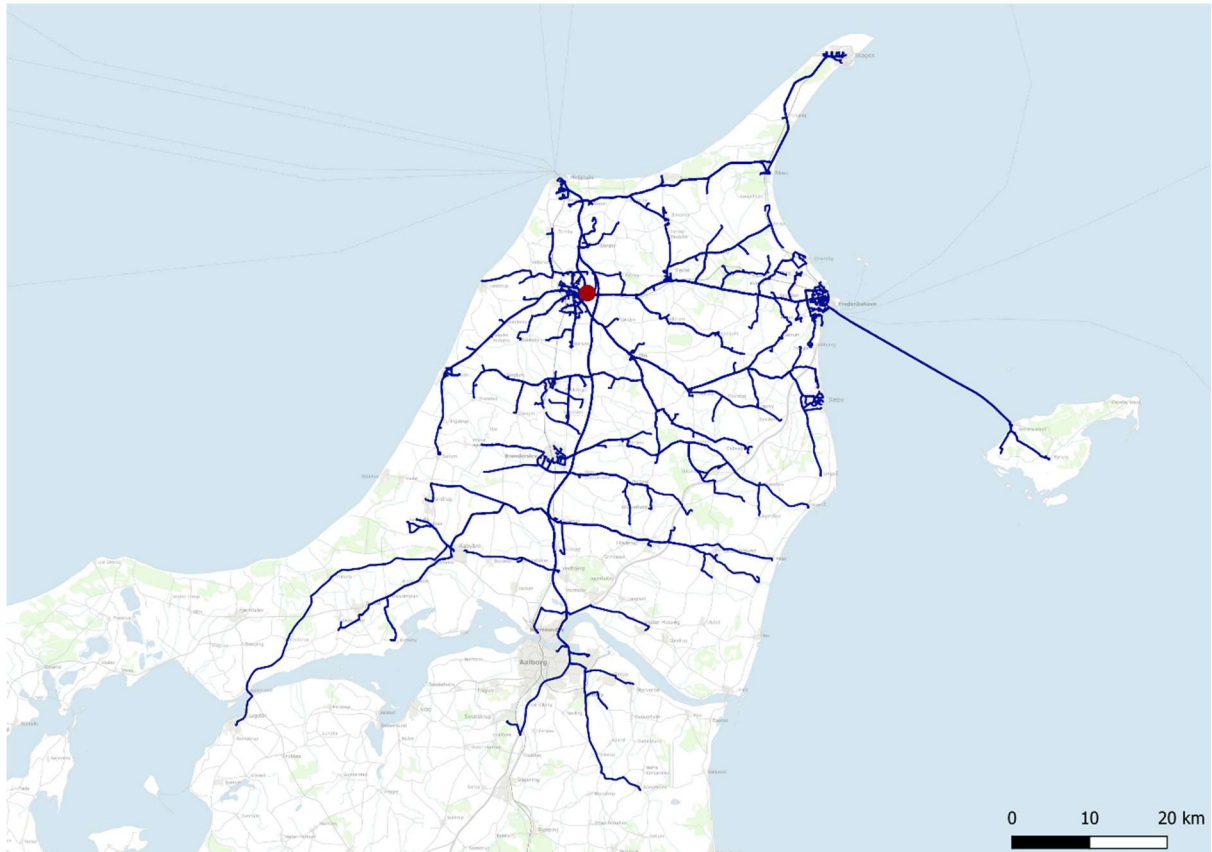
Nedenstående kort viser transportvejene mellem elevernes bopæl og deres skole for de elever der indgår i analysens samlede datagrundlag. Kortene afspejler de beregninger som ligger bag analyserne i sammenhængen mellem frafald og elevernes transportafstand til deres skole i afsnit 3.5.

Figur 0-1: Transportafstande for elever på SOSU Nords afdeling i Aalborg

Figur 0-2: Transportafstande for elever på SOSU Nords afdeling i Hjørring

Figur 0-3: Transportafstande for elever på SOSU STVs afdeling i Thisted

